

ข้อโต้แย้งเรื่องการแสดงให้เห็นได้ของปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์¹

The manifestation argument of semantic anti-realism

รัชพล ธรรมวัฒน์

Rutchapol Thamwatana

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Master's Student in Philosophy, Faculty of Arts, Chulalongkorn University

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดประสงค์เพื่อประเมินข้อโต้แย้งเรื่องการแสดงให้เห็นได้ของทัศนะปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ที่มีต่อทัศนะสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ ข้อโต้แย้งเรื่องการแสดงให้เห็นได้ชี้ให้เห็นถึงความล้มเหลวของทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริงของสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ เพราะไม่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความหมายคือการใช้ภาษาที่เห็นว่าความหมายต้องสามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่าสัจนิยมทางอรรถศาสตร์สามารถตอบโต้ข้อโต้แย้งดังกล่าวได้เนื่องจากมโนทัศน์การแสดงให้เห็นได้ของปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ไม่สมเหตุสมผลในเรื่องปรากฏการณ์วิทยาของความเข้าใจ บทความนี้สรุปว่ามโนทัศน์การแสดงให้เห็นได้แบบสัจนิยมทางอรรถศาสตร์มีความสมเหตุสมผลแล้ว ก็ไม่มีความจำเป็นต้องทิ้งทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริง

Abstract

The aim of this paper is to evaluate the anti-realist manifestation argument against semantic realism. The argument shows the failure of semantic realist truth-conditional theory of meaning. The main reason is because the theory is not consistent with the 'meaning as use' thesis. However, there is a way to defend semantic realism, that is, by demonstrating that the semantic anti-realist notion of manifestation is untenable with regard to the phenomenology of understanding. The paper concludes that if the semantic realist

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง ข้อโต้แย้งเรื่องการแสดงให้เห็นได้ของปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก 'โครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิตสกว. ด้านมนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์' ประจำปี 2560

notion of manifestation is plausible, then there is no need to reject the truth-conditional theory of meaning.

1. บทนำ

โดยทั่วไปแล้วดูเหมือนว่าเราสามารถแยกความแตกต่างระหว่าง ‘สิ่งปรากฏ’ (appearance) และ ‘ความเป็นจริง’ (reality) หรือสามารถบอกได้ว่าอะไรคือสิ่งที่ ‘ดูเหมือนว่าจะเป็น’ และอะไรคือสิ่งที่ ‘เป็น’ สังเกตได้จากการที่เราว่าประสบการณ์บางส่วนของเราไม่ได้มาจากสิ่งที่เกิดขึ้นในความเป็นจริง เช่น เมื่อเรตื่นขึ้นจากการหลับ เราสามารถบอกได้ว่าประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่หลับเป็นเพียงความฝัน ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นในความเป็นจริง หรือเมื่อเราเห็นว่าหลอดในน้ำมีลักษณะงอ เราก็รู้ว่าการงอของหลอดเป็นเพียงภาพลวงตาที่เกิดจากการหักเหของแสง แต่ในความเป็นจริงหลอดนั้นตรง ความแตกต่างระหว่างสิ่งปรากฏและความเป็นจริงอย่างที่เราเข้าใจกันโดยทั่ว ๆ ไปนี้เห็นได้ว่าเราไม่ได้มองว่าประสบการณ์ทั้งหมดของเราเป็นเพียงสิ่งปรากฏ และเรายังคงมองว่าประสบการณ์ที่เราสัมผัสโดยส่วนใหญ่เป็นจริง อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างระหว่างสิ่งปรากฏและความเป็นจริงสามารถขยายออกไปสู่คำถามที่สำคัญหนึ่งในทางปรัชญา คำถามที่ว่านี่คือ ‘เรารู้ได้อย่างไรว่าทุกสิ่งในโลกที่เรามีประสบการณ์ด้วยไม่ใช่เพียงสิ่งปรากฏที่อยู่ในรูปของความฝัน ภาพลวงตา หรือภาพหลอน’ และนำไปสู่การพยายามหาคำตอบว่า ‘ความเป็นจริงคืออะไร และธรรมชาติของมันเป็นอย่างไ?’

คำถามดังกล่าวก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างทัศนะแบบสัจนิยม (Realism) และปฏิสัจนิยม (Anti-Realism) ที่เป็นการถกเถียงว่าสิ่งหนึ่ง ๆ เป็นสิ่งที่มีอยู่ในฐานะที่เป็นองค์ประกอบที่พื้นฐานที่สุดของความเป็นจริง (the ultimate constituents reality) หรือไม่² กล่าวคือ เป็นการถกเถียงเกี่ยวกับความเป็นจริงของสิ่งต่าง ๆ ว่าธรรมชาติและการมีอยู่ของมันเกินขอบเขตไปจากสิ่งปรากฏ หรือความเป็นจริงคือสิ่งปรากฏที่เรารับรู้ได้เท่านั้น อย่างเช่น สัจนิยมเกี่ยวกับโลกภายนอก (external world) เป็นทัศนะที่เห็นว่าความเป็นจริงของโลกที่ปรากฏแก่เราเป็นสิ่งอิสระจากจิต (mind-independent) ซึ่งหมายความว่าโลกจะยังคงมีอยู่แม้ว่าไม่มีใครรับรู้มัน ในขณะที่ปฏิสัจนิยมเกี่ยวกับโลกภายนอก³ เห็นว่าโลกที่ปรากฏแก่เราขึ้นอยู่กับ การรับรู้ของจิต (mind-dependent) ซึ่งหมายความว่าโลกจะไม่มีอยู่ถ้าไม่มีใครรับรู้มัน หรือเช่น สัจนิยมเกี่ยวกับเรื่องทางจิต (mental) ที่เห็นว่าสิ่งที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมต่าง ๆ คือกระบวนการทางจิตในเชิงออสสาร

² Michael A. E. Dummett, “Realism,” In *Truth and other enigmas*, (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978), 145.

³ ปฏิสัจนิยมเกี่ยวกับโลกภายนอกมักถูกเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่าจิตนิยม (Idealism)

(immaterial) ในขณะที่ปฏิสัจนิยมเกี่ยวกับเรื่องทางจิต⁴เห็นว่าไม่มีกระบวนการเชิงออสสารใด ๆ อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมที่ถูกแสดงออกมา เป็นต้น

ในทัศนะของไมเคิล ดัมเมตต์ (Michael Dummett) ปัญหาสัจนิยมมีความคลุมเครือเพราะเป็นความขัดแย้งที่เกิดจากการให้ภาพของความเป็นจริง (pictures of reality) ที่แตกต่างกัน เช่น สัจนิยมเกี่ยวกับคณิตศาสตร์เปรียบนักคณิตศาสตร์ดั่งนักสำรวจหรือนักดาราศาสตร์ที่ไปค้นพบสิ่งต่าง ๆ ในขณะที่ปฏิสัจนิยมเกี่ยวกับคณิตศาสตร์เปรียบนักคณิตศาสตร์ดั่งศิลปินที่สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ขึ้นมา⁵ เราเห็นได้ว่าการให้ภาพเช่นนี้ไม่สามารถแสดงให้เห็นหรือสามารถพิสูจน์ได้อย่างชัดเจนถึงความเป็นจริงที่ถูกกล่าวถึง ดัมเมตต์เห็นว่าวิธีหนึ่งที่จะทำให้เห็นปัญหาระหว่างสัจนิยมและปฏิสัจนิยมอย่างมีความชัดเจน คือการเปลี่ยนแง่มุมในการมองปัญหาจากเรื่องภาพของความเป็นจริงไปสู่ในเรื่องทางอรรถศาสตร์ (semantic) ซึ่งหมายถึงการเข้าถึงปัญหาจากการดูในเรื่องของความจริง (truth) และความหมาย (meaning) ของประโยค⁶ เพราะด้วยเหตุผลทางอรรถศาสตร์เป็นทางหนึ่งที่ทำให้เราเห็นความชัดเจนถึงเหตุผลในการรับทัศนะแบบสัจนิยมหรืออปฏิสัจนิยม เช่น เราสามารถเห็นถึงเหตุผลของสัจนิยมเกี่ยวกับโลกภายนอกจากการที่สัจนิยมเห็นว่าประโยคที่เกี่ยวกับโลกภายนอกมีค่าเป็นจริงหรือเท็จอย่างอิสระจากการรู้ หรือเป็นทัศนะที่รับทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริง (truth-conditional theory of meaning) ที่เห็นว่าการมีความหมายของประโยคสัมพันธ์กับโลกภายนอกที่ดำรงอยู่อย่างอิสระ ค่าความจริงของประโยคจึงขึ้นอยู่กับความเป็นจริงของโลกภายนอกกว่าเป็นไปตามความหมายของประโยคหรือไม่

สัจนิยมทางอรรถศาสตร์: ค่าความจริงของประโยคอิสระจากการรู้

ในขณะที่เราสามารถเห็นเหตุผลของปฏิสัจนิยมเกี่ยวกับโลกภายนอกจากการที่ปฏิสัจนิยมเห็นว่าค่าความจริงของประโยคขึ้นอยู่กับอดีตสัน หรือการเป็นทัศนะที่รับว่าความหมายคือการใช้ภาษา (meaning as use) ที่เห็นว่าการมีความหมายของประโยคสัมพันธ์กับโลกภายนอกที่เรารับรู้ได้เท่านั้น ค่าความจริงของประโยคจึงไม่อิสระจากการรู้

ปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์: ค่าความจริงของประโยคขึ้นกับการรู้

⁴ ปฏิสัจนิยมเกี่ยวกับเรื่องทางจิตมักถูกเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่าพฤติกรรมนิยม (Behaviourism)

⁵ Michael A. E. Dummett, *Elements of intuitionism* (Oxford: Clarendon Press, 1977), 383.

⁶ คำว่า 'ประโยค' ในบทความนี้หมายถึงประโยคปฏินญา (declarative sentence) ซึ่งหมายถึงประโยคที่ถูกแสดงออกมาเพื่อบ่งบอกข้อเท็จจริงบางอย่าง เช่น 'กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย'

เมื่อเป็นดังนี้ กล่าวได้ว่าความขัดแย้งในเรื่องมโนทัศน์ความเป็นจริงสามารถให้ชัดเจนขึ้นด้วยการลดทอนไปสู่ความขัดแย้งในเรื่องมโนทัศน์ความจริงและมโนทัศน์เกี่ยวกับความหมาย

ทั้งนี้ ดัมเมตต์จำกัดข้อถกเถียงระหว่างทัศนะสัญนิยมและทัศนะปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ไว้เฉพาะกับกลุ่มของประโยคที่ตัดสินค่าไม่ได้เท่านั้น ดัมเมตต์เรียกกลุ่มประโยคดังกล่าวว่า ‘กลุ่มของประโยคที่เป็นปัญหา’ (disputed class) เช่น ประโยคเกี่ยวกับโลกภายนอกบางประโยค เช่น ‘แมวตัวหนึ่งอยู่บนดาวศุกร์’ ประโยคเกี่ยวกับอดีตและอนาคต เป็นต้น⁷ เนื่องจากในกรณีของประโยคที่สามารถตัดสินค่าได้ เช่น ประโยคเกี่ยวกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ประโยคต่าง ๆ ในกลุ่มนี้เราสามารถตัดสินค่าความจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือในระยะเวลาอันใกล้ เราสามารถนำตัวเองไปสู่ในตำแหน่งที่ทำให้เราสามารถตัดสินค่าความจริง⁸ เช่น ประโยค ‘ตอนนี้ฝนกำลังตก’ เราสามารถตัดสินค่าความจริงของประโยคด้วยการมองออกไปนอกหน้าต่าง หรือเดินออกไปข้างนอกเพื่อดูว่าฝนกำลังตกหรือไม่ ประโยคเช่นนี้จึงไม่เป็นที่ถกเถียงระหว่างสัญนิยมและปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ เพราะทั้งสองทัศนะยอมรับเหมือนกันว่าค่าความจริงไม่อิสระจากการรู้ แต่ในกรณีของประโยคที่ตัดสินค่าไม่ได้ เช่น กลุ่มของประโยคเกี่ยวกับอดีต เราไม่สามารถตัดสินค่าความจริงได้ เพราะในระยะเวลาอันใกล้ เราไม่มีวิธีใด ๆ ในการนำตัวเองไปสู่ในตำแหน่งที่ทำให้เราสามารถตัดสินค่าความจริง เช่น ‘วันที่สิบหก เดือนเจ็ดเวลาสิบสามนาฬิกา ปีคริสต์ศักราชที่หกร้อยฝนกำลังตก’ เราไม่สามารถตัดสินค่าความจริงของประโยคนี้ เพราะ ณ เวลานั้นเราไม่มีเทคโนโลยีที่จะพาเราย้อนกลับไปเพื่อดูว่าวันที่สิบหก เดือนเจ็ดเวลาสิบสามนาฬิกา ปีคริสต์ศักราชที่หกร้อยฝนกำลังตกหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ในกรณีนี้ สำหรับสัญนิยมทางอรรถศาสตร์เกี่ยวกับอดีตเห็นว่า ถึงแม้ประโยคนี้ตัดสินค่าไม่ได้ แต่ก็ยังคงสามารถเข้าใจได้ว่าต้องมีค่าเป็นจริงหรือเท็จอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะค่าความจริงขึ้นอยู่กับสภาวะการณ์ (state of affairs) ที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ในขณะที่ปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์เห็นว่า ถ้าเราไม่สามารถบอกได้ว่าค่าความจริงของประโยคเป็นจริงหรือเท็จ เราก็ไม่สามารถบอกได้ว่าประโยคต้องเป็นจริงหรือเท็จ

2. ลักษณะของสัญนิยมทางอรรถศาสตร์

ดัมเมตต์เห็นว่าสมมุติฐานที่สำคัญของสัญนิยมทางอรรถศาสตร์ คือการรับหลักสองค่า (principle of bivalence) ซึ่งหมายถึงหลักการทางอรรถศาสตร์ที่ว่าทุกประโยคในภาษามีค่าเป็นจริงหรือเท็จอย่างใดอย่างหนึ่ง กล่าวคือ สำหรับสัญนิยมทางอรรถศาสตร์ ประโยคมีความสัมพันธ์กับความเป็นจริงที่อิสระจากการรู้ ค่า

⁷ Michael A. E. Dummett, “Realism,” In *Truth and other enigmas*, (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978), 146.

⁸ Michael A. E. Dummett, “What is a Theory of Meaning? (II),” In *The seas of language*, (Oxford: Clarendon Press, 1993), 45.

ความจริงของประโยคที่เกี่ยวกับความเป็นจริงจึงต้องมีค่าเป็นจริงหรือเท็จอย่างใดอย่างหนึ่งตามแต่ความเป็นจริงนั้น⁹ และกล่าวได้ว่า สัจนิยมทางอรรถศาสตร์รับกฎตรรกศาสตร์แบบคลาสสิก (classical Logic) เพราะหลักสองค่ามีความสอดคล้องกับกับกฎไม่มีค่ากลาง (law of excluded middle) ซึ่งเป็นหลักในกฎตรรกศาสตร์ กฎไม่มีค่ากลางกล่าวว่าประโยคหนึ่ง ๆ จะเป็นจริงก็ต่อเมื่อไม่ขัดกับกฎที่อยู่ในรูป ' $A \vee \sim A$ ' หรือการที่ ' A ' กับ ' $\sim A$ ' ไม่สามารถเป็นจริงพร้อมกันได้เนื่องจากจะเป็นการขัดแย้งในตัวเอง ดังนั้น การรับหลักสองค่าในทางอรรถศาสตร์ที่เห็นว่าประโยค A ต้องเป็นจริงหรือเท็จอย่างใดอย่างหนึ่ง จึงเท่ากับการเห็นว่าประโยค A จะต้อง ' $A \vee \sim A$ ' ซึ่งมีนัยถึงการรับกฎไม่มีค่ากลางทางตรรกศาสตร์¹⁰

ทั้งนี้ ถึงแม้ว่าสัจนิยมทางอรรถศาสตร์เป็นทัศนะที่รับหลักสองค่า เพราะเห็นว่ามีความเป็นจริงที่อิสระเป็นตัวกำหนดค่าความจริง แต่หลักสองค่านั้นยังไม่พอเพียงต่อการแสดงให้เห็นถึงเหตุผลในการรับว่าความเป็นจริงที่เป็นตัวกำหนดค่าความจริงอิสระจากการรู้ สัจนิยมทางอรรถศาสตร์จึงต้องอธิบายว่าทำไมมโนทัศน์เกี่ยวกับค่าความจริงของประโยคเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดด้วยความเป็นจริงที่อิสระจากการรู้¹¹ สำหรับสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ มโนทัศน์ดังกล่าวมาจากการรับทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริง ที่เห็นว่าความหมายของประโยคคือสภาวะการณ์ที่ทำให้ประโยคเป็นจริง กล่าวคือ ถ้าความหมายของประโยคคือสภาวะการณ์ที่ทำให้ประโยคเป็นจริง จะเท่ากับว่าการเข้าใจประโยคคือการรู้สภาวะการณ์ที่ทำให้ประโยคเป็นจริง และถ้าสถานการณ์จริงตรงกับสภาวะการณ์ที่เรารู้ ประโยคก็จะมีค่าเป็นจริง แต่ถ้าสถานการณ์จริงไม่ตรงกับสภาวะการณ์ที่เรารู้ ประโยคก็จะมีค่าเป็นเท็จ ทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริงจึงเป็นทฤษฎีที่ช่วยอธิบายว่าทำไมเราถึงเข้าใจว่าประโยคต้องมีค่าเป็นจริงหรือเท็จ รวมถึงเมื่อพิจารณาประโยคที่ตัดสินค่าไม่ได้ เช่น 'ชีซาร์จามสองครั้งในเช้าวันเกิดปีที่สิบเก้า' ทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริงรับว่าเราสามารถรู้สภาวะการณ์ที่ทำให้ประโยคนี้เป็นจริง แม้ว่าเราไม่สามารถตรวจสอบสถานการณ์ที่ทำให้ประโยคเป็นจริง ค่าความจริงของประโยคจึงมีค่าเป็นจริงหรือเท็จอย่างใดอย่างหนึ่งตามแต่ความเป็นจริงที่อิสระจากการรู้ ดังนั้นถ้าสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ที่รับหลักสองค่าจึงต้องรับทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริง เพราะเป็นทฤษฎีที่ช่วยอธิบายการถึงความสามารถในการรู้ถึงความเป็นจริงที่อิสระ¹²

การเข้าใจความหมายแบบสัจนิยมทางอรรถศาสตร์: การเข้าใจความหมายของประโยคคือการรู้เงื่อนไขความจริงของประโยค

⁹ Michael A. E. Dummett, "Realism," In *The seas of language*, (Oxford: Clarendon Press, 1993), 230.

¹⁰ Michael A. E. Dummett, *Truth and other enigmas* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978), xix.

¹¹ Michael A. E. Dummett, "Realism," In *The seas of language*, (Oxford: Clarendon Press, 1993), 231.

¹² Ibid. pp.236-237.

เราสามารถเห็นตัวอย่างรายละเอียดของทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริงจากทัศนะทางความหมายของกอตต์ลอบ เฟรเก้ (Gottlob Frege) ดังนี้

(1) ความหมายของภาษาประกอบไปด้วยสิ่งที่ถูกบ่งถึง (Referent) และสิ่งที่ถูกเข้าใจ (Sense) ซึ่งสิ่งที่ถูกเข้าใจหมายถึงสิ่งที่ผู้ใช้ภาษารู้เมื่อเข้าใจภาษา เช่น คำว่า ‘ดาวประกายพริ้ว’ และ ‘ดาวประจำเมือง’ เป็นคำที่มีสิ่งที่ถูกบ่งถึงเดียวกันแต่มีสิ่งที่ถูกเข้าใจต่างกัน เป็นต้นว่า เมื่อเราได้ยินชื่อของดาวที่เรียกว่า ‘ดาวประกายพริ้ว’ เราเข้าใจว่าชื่อนี้บ่งถึงบางสิ่งที่ปรากฏบนท้องฟ้าทางทิศตะวันออกในตอนเช้า และเมื่อได้ยินชื่อของดาวที่เรียกว่า ‘ดาวประจำเมือง’ เราเข้าใจว่าชื่อนี้บ่งถึงบางสิ่งที่ปรากฏบนท้องฟ้าทางทิศตะวันตกในตอนเย็น เราสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ถูกเข้าใจและสิ่งที่ถูกบ่งถึงนี้ได้ว่า สิ่งที่ถูกเข้าใจของ ‘ดาวประกายพริ้ว’ เป็นรูปแบบการแสดงตัว (mode of presentation) ของดาวศุกร์ หรือเป็นวิธีที่เราคิดถึงดาวศุกร์ ในอีกทางหนึ่ง สิ่งที่ถูกเข้าใจเป็นกฎที่กำหนด (rule for determining) สิ่งที่ถูกบ่งถึงหรือสิ่งที่นำไปสู่สิ่งที่ถูกบ่งถึง¹³

(2) หลักการที่สำคัญหนึ่งของการอธิบายความหมาย คือหลักการรวมคำ (principle of compositionality) หรือหลักที่ว่า ความหมายของประโยคขึ้นอยู่กับความหมายของคำที่เป็นองค์ประกอบของประโยค และวากยสัมพันธ์ (syntax) ของภาษา เช่น ความหมายของประโยค ‘โสเครตีสเป็นคน’ ได้จากการรู้ว่า ‘โสเครตีส’ และ ‘คน’ บ่งถึงอะไร และรู้ว่าวากยสัมพันธ์ในภาษาหนึ่ง ๆ ว่าการนำ ‘โสเครตีส’ ไปเป็นประธาน (subject) ของประโยคที่มี ‘เป็นคน’ เป็นภาคแสดงนั้น (predicate)¹⁴ รวมกันเป็นความหมายว่าภาคประธาน ‘โสเครตีส’ เป็นจริงต่อภาคแสดงการ ‘เป็นคน’ ได้อย่างไร เป็นต้น เฟรเก้เห็นว่าหลักนี้สำคัญ เพราะเป็นหลักที่ช่วยอธิบายให้เราเข้าใจได้ว่า เราสามารถเข้าใจประโยคใหม่ ๆ ที่เราไม่เคยได้ยินมาก่อนได้อย่างไร¹⁵

เมื่อพิจารณาหลักการรวมคำและการแบ่งความหมายออกเป็นสิ่งที่ถูกเข้าใจกับสิ่งที่ถูกบ่งถึง การที่ประโยค ‘ดาวประกายพริ้วคือดาวประจำเมือง’ และ ‘ดาวประกายพริ้วคือดาวประกายพริ้ว’ มีค่าเชิงการรู้แตกต่างกัน เพราะทั้งสองประโยคประกอบด้วยสิ่งที่ถูกเข้าใจต่างกัน และทำให้ทั้งสองประโยคมีสิ่งที่ถูกเข้าใจต่างกัน สิ่งที่ถูกเข้าใจของประโยคนี้เฟรเก้เรียกว่า ‘ความคิด’ (thought) และถ้าประโยคมีสิ่งที่ถูกเข้าใจ

¹³ Gottlob Frege, "Sense and Reference," *The Philosophical Review* 57, no. 3 (1948): 210

¹⁴ ทัศนะของเฟรเก้เกี่ยวกับภาคแสดงโดยรายละเอียด โปรดดู 'Function and Concept' และ 'On Concept and Object' ใน Gottlob Frege, "Translations from the Philosophical Writings of Gottlob Frege. Edited by Peter Geach and Max Black" (1952).

¹⁵ Gottlob Frege, "Letter to Jourdain," *Philosophical and mathematical correspondence* (1980): 79

ก็เท่ากับว่าประโยคได้บ่งถึงบางสิ่ง กล่าวคือ การกล่าวว่า ‘ดาวประกายพริ้วคือดาวประจำเมือง’ เป็นการบ่งถึงข้อเท็จจริงที่ว่าดาวประกายพริ้วกับดาวประจำเมืองคือสิ่งเดียวกัน ดังนั้น ถ้าสิ่งที่ถูกบ่งถึงของ ‘ดาวประกายพริ้ว’ และ ‘ดาวประจำเมือง’ ซึ่งได้แก่ดาวศุกร์เหมือนกัน ประโยค ‘ดาวประกายพริ้วคือดาวประจำเมือง’ จึงบ่งถึงค่าเป็นจริง แต่ถ้าสมมติว่า ‘ดาวประกายพริ้ว’ และ ‘ดาวประจำเมือง’ บ่งถึงคนละสิ่ง ประโยคก็จะบ่งถึงค่าเป็นเท็จ สรุปได้ว่าสำหรับเฟรเก้ ประโยคมีทั้งสิ่งที่ถูกเข้าใจและสิ่งที่ถูกบ่งถึง โดยสิ่งที่ถูกเข้าใจของประโยค คือความคิดหรือสิ่งที่เรารู้เมื่อเราเข้าใจประโยค และสิ่งที่ถูกบ่งถึงของประโยคคือค่าความจริง¹⁶ และเมื่อเป็นดังที่กล่าวมา ทฤษฎีของเฟรเก้สามารถเรียกได้ว่าเป็นทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริง เพราะเมื่อเราเข้าใจประโยค คือการที่เรารู้สิ่งที่ถูกเข้าใจของประโยค และสิ่งที่ถูกเข้าใจของค่าในประโยคไปถึงสภาวะการณ์ที่เป็นตัวกำหนดค่าความจริงของประโยค นั่นคือ การรู้สิ่งที่ถูกเข้าใจทำให้เรารู้สิ่งที่ถูกบ่งถึงของค่าในประโยค และทำให้รู้ว่าสภาวะการณ์แบบใดที่ประโยคจะเป็นจริง กล่าวคือ เมื่อเรารู้สิ่งที่ถูกเข้าใจของ ‘ดาวประกายพริ้วคือดาวประจำเมือง’ เรารู้ว่าประโยคจะเป็นจริงเมื่อและต่อเมื่อสิ่งที่ถูกบ่งถึงของ ‘ดาวประกายพริ้ว’ และ ‘ดาวประจำเมือง’ คือสิ่งเดียวกัน

3. ข้อแย้งของปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์

ดั้มเมตต์เห็นว่าทฤษฎีความหมายสามารถลดทอนไปสู่ทฤษฎีความเข้าใจ เพราะเมื่อเราเข้าใจภาษาสิ่งที่เรารู้คือความหมาย ดังนั้น ถ้าความหมายเป็นเป้าหมายที่ทฤษฎีความหมายต้องการอธิบาย เราต้องเริ่มจากการอธิบายว่าเราเข้าใจการแสดงออกทางภาษาหนึ่ง ๆ ได้อย่างไร¹⁷ กล่าวอีกอย่างหนึ่ง ทฤษฎีความหมายต้องสามารถอธิบายที่มาของการมีความสามารถในการเข้าใจภาษาของเรา ทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริงที่ให้คำอธิบายว่าความหมายของประโยคคือเงื่อนไขความจริงจึงเป็นการอธิบายแบบเป็นวงกลม เพราะเป็นการอธิบายความหมายที่รับไว้ก่อนว่าเรามีความสามารถในการเข้าใจประโยค เราเห็นการเป็นวงกลมของคำอธิบายของทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริง ได้เช่นว่า ตามทัศนะของเฟรเก้ที่เห็นว่าความหมายของประโยคคือเงื่อนไขความจริงของประโยคเป็นการอธิบายแบบเป็นวงกลม เพราะเป็นการอธิบายที่รับไว้ก่อนว่าเรามีความสามารถในการเข้าใจประโยค กล่าวคือ ตามทัศนะของเฟรเก้ เรารู้เงื่อนไขความจริงของประโยคก็ต่อเมื่อเรารู้สิ่งที่ถูกเข้าใจของประโยค เช่น เรารู้เงื่อนไขความจริงของ ‘ดาวประกายพริ้วสวย’ ก็ต่อเมื่อเรารู้สิ่งที่ถูกเข้าใจของ ‘ดาวประกายพริ้วสวย’ แต่เราสามารถรู้สิ่งที่ถูกเข้าใจของประโยคได้ก็ต่อเมื่อเรามีความสามารถในการเข้าใจความหมายของประโยค หรือรับไว้ก่อนว่าเรารู้เงื่อนไข

¹⁶ Gottlob Frege, "Sense and Reference," *The Philosophical Review* 57, no. 3 (1948): 214-215

¹⁷ Michael A. E. Dummett, "What is a Theory of Meaning? (II)," In *The seas of language*, (Oxford: Clarendon Press, 1993), 35-36.

ความจริงของประโยค กล่าวคือ เราจะรู้เงื่อนไขความจริงก็ต่อเมื่อเรารู้สิ่งที่ถูกเข้าใจ แต่เรารู้สิ่งที่เข้าใจได้ก็ต่อเมื่อเราสามารถเข้าใจความหมายของประโยคหรือรู้เงื่อนไขความจริง ดังนั้น ทฤษฎีความหมายของเฟรเก้ไม่สามารถอธิบายได้ว่าเรามีความสามารถในการเข้าใจภาษาได้อย่างไร¹⁸

3.1 ความจำเป็นของแนวคิดเรื่องความหมายคือการใช้

ดั้มเมตต์เห็นว่าถ้าทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริงต้องการออกจากปัญหาการอธิบายแบบเป็นวงกลม เราต้องรับว่าการมีความรู้เกี่ยวกับภาษามาจากการเรียนรู้ที่ปราศจากการรับไว้ก่อนว่าเราสามารถเข้าใจภาษา¹⁹ ซึ่งดั้มเมตต์เห็นว่าต้องเป็นความรู้ที่ได้จากการมีความสามารถในการปฏิบัติ (practical abilities) หรือความสามารถในการใช้ภาษา²⁰ พูตในอีกทางหนึ่ง ปัญหาของทัศนะแบบสัจนิยมทางอรรถศาสตร์มาจากมองข้ามเรื่องของการใช้ภาษา ซึ่งเป็นองค์ประกอบและเงื่อนไขสำคัญของการที่ภาษาจะมีความหมาย ดังที่ดั้มเมตต์กล่าวว่า ‘ความเข้าใจของผู้ใช้ภาษาต่อประโยคใดก็ตามนั้น ต้องมาจากการตระหนักรู้ทุก ๆ วิธีการใช้ของประโยค เพราะนั่นคือ สิ่งที่สำคัญที่สุดของประโยคใด ๆ ก็ตาม’^{21 22} แนวคิดเรื่องความหมายคือการใช้²³ เราสามารถเห็นได้จากทัศนะของลุดวิก วิตเกนสไตน์ (Ludwig Wittgenstein)²³ เรื่องเกมภาษา (language games) วิตเกนสไตน์ใช้โน้ตทัศน์ของเกมภาษาเพื่ออธิบายการทำงานของภาษาว่าเปรียบได้กับการเล่นเกมที่เราต้องเรียนรู้วิธีที่จะปฏิบัติอย่างถูกต้องตามกฎหมาย กล่าวคือ ในการเรียนรู้ภาษา เราเริ่มต้นจากการเรียนรู้ว่าคำหนึ่ง ๆ หมายความว่าอะไรและจะใช้มันอย่างไรในบริบทหนึ่ง ๆ (PI7)²⁴ เช่น ในการก่อสร้าง ช่างก่อสร้างต้องให้ลูกน้องช่วยหยิบอุปกรณ์ ลูกน้องจะทำตามคำสั่งได้ก็ต้องเรียนรู้ว่าเมื่อช่างก่อสร้างตะโกนว่า ‘อิฐ’ นั้นหมายถึงให้ไปหยิบอิฐมา (PI2) เป็นต้น

¹⁸ Michael A. E. Dummett, *Thought and reality* (Oxford University Press, 2006), 50.

¹⁹ Michael A. E. Dummett, “What is a Theory of Meaning? (II),” In *The seas of language*, (Oxford: Clarendon Press, 1993), 45.

²⁰ Michael A. E. Dummett, “What do I Know when I Know a Language,” In *The seas of language*, (Oxford: Clarendon Press, 1993), 101.

²¹ ‘a speaker’s understanding of any given sentence would have to be taken to consist in nothing less than his awareness of every feature of the use of that sentence, that is, of the entire significant of any possible utterance of the sentence’

²² Michael A. E. Dummett, “What is a Theory of Meaning? (II),” In *The seas of language*, (Oxford: Clarendon Press, 1993), 38.

²³ Wittgenstein, Ludwig. *Philosophical investigations*. John Wiley & Sons, 2009.

²⁴ PI คือหมายเลขข้อความในหนังสือ *Philosophical investigations* ของวิตเกนสไตน์

ถ้าความหมายคือการใช้ ความหมายเป็นสิ่งที่ต้องแสดงออกมาให้ได้ด้วยการปฏิบัติ แต่การมีความรู้เกี่ยวกับความหมายที่ต้องแสดงออกด้วยการปฏิบัตินี้เป็นความรู้ประเภทไหน ดัมเมตต์อธิบายว่าการมีความเชี่ยวชาญในภาษาหนึ่งอาจประกอบไปด้วย (1) ความรู้ที่ชัดเจน (explicit knowledge) คือความรู้ที่สามารถแสดงให้เห็นได้ด้วยการอธิบายโดยใช้คำพูด เช่น ความรู้เกี่ยวกับเงื่อนไขความจริง และ (2) ความสามารถในการปฏิบัติ คือการมีความสามารถที่จะใช้ภาษาหนึ่ง ๆ แต่อย่างที่ได้เห็นกันไปแล้วว่า เราไม่สามารถอธิบายการได้มาซึ่งความรู้เกี่ยวกับภาษาด้วยความรู้ที่ชัดเจน เพราะผู้ใช้ภาษาในภาพรวมมักไม่มีความรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับภาษาของตนเอง เช่น ถึงแม้ว่าเราสามารถให้ความรู้เชิงทฤษฎีแก่ผู้ใช้ภาษา การมีความรู้เชิงทฤษฎีก็ยังไม่พอเพียงพอต่อการอธิบายว่าผู้ใช้ภาษามีความรู้เกี่ยวกับภาษาของตนเองได้อย่างไร กล่าวคือ การอธิบายด้วยความรู้ที่ชัดเจนเป็นเพียงการอธิบายความหมายที่รับไว้ก่อนว่าผู้ใช้ภาษาเข้าใจภาษาซึ่งเท่ากับเป็นการอธิบายแบบเป็นวงกลม ฉะนั้น การมีความรู้เกี่ยวกับภาษาต้องมาจากความสามารถในการปฏิบัติ²⁵ แต่ความรู้เกี่ยวกับภาษาที่มาจากความสามารถในการปฏิบัตินี้เป็นความรู้ประเภทไหน เมื่อเทียบกับความสามารถในการปฏิบัติอื่น ๆ เช่น การมีความสามารถในการว่ายน้ำนั้นดูไม่ต่างกับการรู้วิธีว่ายน้ำ กล่าวคือ ถ้าเราสามารถว่ายน้ำ เราสามารถบอกว่าเมื่อเราลงไปในน้ำ เราต้องขยับแขนและขาอย่างไรเพื่อให้ตัวพุ่งไปข้างหน้า ดังนั้น ดูเหมือนว่าการมีความสามารถในการปฏิบัติจึงเท่ากับการมีความรู้เชิงปฏิบัติ (practical knowledge) แต่ความสามารถในการใช้ภาษานั้นเหมือนกับความสามารถในการว่ายน้ำหรือไม่ ดัมเมตต์เห็นว่าไม่เหมือนกัน²⁶ เพราะถึงแม้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ จะเกี่ยวข้องกันเรื่องของความสามารถเหมือนกัน แต่ความสามารถในแต่ละเรื่องก็อาจมีวิธีเรียนรู้แตกต่างกัน กล่าวคือ การมีความสามารถในการว่ายน้ำกับการมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษอาจจะมาจากการเรียนรู้ฝึกฝนอย่างเป็นระบบเหมือนกัน แต่ในบางกรณี คนบางคนที่ไม่เคยเรียนว่ายน้ำเลยในตลอดชีวิตของเขา เมื่อต้องพบกับสถานการณ์ที่บีบบังคับ เช่น เมื่อประสบกับเรือล่ม เขาก็สามารถที่จะว่ายน้ำเพื่อเอาตัวรอดได้ ซึ่งถือเป็นเรื่องปกติที่สามารถเกิดขึ้นได้ แต่ในกรณีของการมีความสามารถในการใช้ภาษานั้นคงจะเป็นเรื่องมหัศจรรย์ ถ้าคนที่ไม่เคยเรียนรู้ภาษาอังกฤษสามารถพูดภาษาอังกฤษได้ทันทีเมื่อไปถึงประเทศอังกฤษ ความแตกต่างระหว่างความสามารถทั้งสองนั้นอยู่ที่ว่า ก่อนที่เราจะมีความสามารถในการใช้ภาษา เราจำเป็นต้องรู้หลายสิ่งหลายอย่างผ่านกระบวนการทางจิตสำนึก (conscious process) เช่นเดียวกับความสามารถในการเล่นหมากรุก ที่ไม่ใช่ใครจะสามารถนั่งเล่นกับผู้อื่นได้ทันที เขาต้องเริ่มจากการเรียนรู้ที่จะทำตามกฎการเล่น

²⁵ Michael A. E. Dummett, "What do I Know when I Know a Language," In *The seas of language*, (Oxford: Clarendon Press, 1993), 101.

²⁶ Michael A. E. Dummett, "What is a Theory of Meaning? (II)," In *The seas of language*, (Oxford: Clarendon Press, 1993), 94.

เสียก่อน ดังนั้น เห็นได้แม้การว่ายน้ำกับการใช้ภาษาเป็นความสามารถในการปฏิบัติเหมือนกัน แต่ไม่สามารถจัดให้อยู่ในความรู้ประเภทเดียวกัน²⁷

การมีความสามารถในการใช้ภาษาเป็นความรู้ประเภทไหน ในเมื่อความสามารถดังกล่าวไม่ใช่ทั้งความรู้ที่ชัดเจน (รู้ว่าอะไร²⁸) และความรู้เชิงปฏิบัติ (รู้ว่าทำอะไร²⁹) ดัมเมตต์เห็นว่าการมีความสามารถในการใช้ภาษาคือการมีความรู้ที่อยู่กึ่งกลางระหว่างความรู้สองประเภทข้างต้น หรือเป็นความรู้โดยนัย (implicit knowledge) คือความรู้ที่กึ่งหนึ่งสามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ด้วยความสามารถในการปฏิบัติ และกึ่งหนึ่งด้วยความพร้อมที่จะยอมรับสิ่งที่เรารู้ ถ้าความรู้นั้นถูกเสนอขึ้นมา³⁰ เช่น สมมุติว่ามีเด็กที่ไม่รู้จักหมากรุกมาก่อน มานั่งเล่นหมากรุกกับผู้ที่เล่นเป็นโดยที่ไม่มีใครสอนกฎให้กับเด็กคนนั้น แต่ผู้ที่เล่นเป็นจะคอยแก้ไขเมื่อเด็กเดินผิดกฎจนกระทั่งเด็กคนนั้นสามารถเล่นได้ตรงตามกฎ ซึ่งเราเห็นได้ว่าการมีความสามารถในการเล่นของเด็กคนนั้นไม่ได้มีเพียงแต่ความสามารถในการปฏิบัติ แต่เขามีความรู้เกี่ยวกับกฎที่เขาไม่สามารถอธิบายได้ และเมื่อใดมีคนพูดถึงกฎการเล่นหมากรุกขึ้นมา เขาก็พร้อมที่จะยอมรับกฎนั้น ดัมเมตต์เห็นว่าการเรียนรู้ภาษา คือการได้มาซึ่งความรู้โดยนัยในลักษณะนี้

เมื่อเป็นดังนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าถ้าการมีความสามารถในการใช้ภาษาคือการมีความรู้โดยนัย กล่าวได้ว่าการมีความรู้เกี่ยวกับภาษาต้องสอดคล้องกับหลักการต่อไปนี้

การได้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษา: การมีความสามารถในการเข้าใจภาษาเกิดจากการเรียนรู้วิธีการใช้ที่ถูกต้อง

การแสดงให้เห็นได้ (manifestation) ของความเข้าใจ: การมีความเข้าใจต้องสามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ด้วยการใช้ภาษาในสถานการณ์อย่างถูกต้อง

เห็นได้ว่าการรับแนวคิดเรื่องความหมายคือการใช้ภาษาสามารถช่วยแก้ปัญหาการอธิบายแบบเป็นวงกลมของทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริง เพราะด้วยแนวคิดดังกล่าว เราสามารถอธิบายที่มาของการมีความสามารถในการเข้าใจประโยคของภาษาจากความรู้ที่อธิบายไม่ได้ หรือความรู้ที่เกิดจากการฝึกฝนจาก

²⁷ Michael A. E. Dummett, "What is a Theory of Meaning? (II)," In *The seas of language*, (Oxford: Clarendon Press, 1993), 95.

²⁸ Knowing that something is so

²⁹ Knowing how to do something

³⁰ Michael A. E. Dummett, "What is a Theory of Meaning? (II)," In *The seas of language*, (Oxford: Clarendon Press, 1993), 96.

การปฏิบัติ ซึ่งเป็นการการอธิบายการมีความรู้เกี่ยวกับภาษาโดยที่เราไม่ต้องรับไว้ก่อนว่าเรามีความสามารถในการเข้าใจภาษา กล่าวคือ ถ้าปัญหาในกรณีของเฟรเกออยู่กับการรับไว้ก่อนว่าเราสามารถรู้สิ่งที่ถูกเข้าใจของประโยค เราก็สามารถอธิบายถึงการมีความสามารถในการรู้สิ่งที่ถูกเข้าใจจากการเรียนรู้วิธีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

3.2 ข้อโต้แย้งเรื่องการแสดงให้เห็นได้

ตามที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริงต้องรับแนวคิดเรื่องความหมายคือการใช้ภาษา กล่าวคือ ต้องรับว่าความสามารถในการใช้ภาษามาจากการมีความรู้โดยนัยที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ หรือการเข้าใจความหมายต้องสามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ด้วยการปฏิบัติ แต่การรับแนวคิดเรื่องความหมายคือการใช้ก่อให้เกิดข้อโต้แย้งเรื่องการแสดงให้เห็นได้ตามมา ซึ่งหมายถึงข้อโต้แย้งที่แสดงให้เห็นว่า ถ้าความหมายคือการใช้ภาษา เราต้องสามารถแสดงความเข้าใจของเราด้วยการใช้ภาษากับสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างถูกต้อง กล่าวคือ การเข้าใจภาษาไม่มีอิสระจากสถานการณ์ที่เราจะสามารถใช้ประโยค เช่น ถ้าเราเข้าใจประโยค ‘หิมะสีขาว’ เราต้องสามารถใช้ประโยคนี้ในสถานการณ์ที่หิมะมีสีขาว แต่สำหรับทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริงที่เห็นว่าการเข้าใจประโยคคือการรู้เงื่อนไขความจริง หรือการเข้าใจ ‘หิมะสีขาว’ คือการรู้สภาวะการณ์ที่ทำให้ประโยคเป็นจริง ซึ่งในกรณีประโยคที่ตัดสินค่าได้เช่นนี้ ทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริงสามารถแสดงความเข้าใจได้อย่างสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความหมายคือการใช้ กล่าวคือ เราสามารถแสดงความเข้าใจ ‘หิมะสีขาว’ ด้วยการใช้ประโยคกับสถานการณ์ที่หิมะมีสีขาวที่เป็นเงื่อนไขความจริงของประโยค อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาประโยคที่ตัดสินค่าไม่ได้ เช่น ‘ชาวดาวอังคารตัวสีขาว’ เห็นได้ว่าเราไม่สามารถแสดงความเข้าใจหรือการรู้เงื่อนไขความจริงของประโยคดังกล่าวด้วยการใช้ประโยคกับสถานการณ์ที่ทำให้ประโยคเป็นจริง ดังนั้นทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริงจึงไม่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความหมายคือการใช้ ที่เห็นว่าการต้องสามารถแสดงความเข้าใจออกมาให้เห็นได้ด้วยการใช้³¹ ข้อโต้แย้งเรื่องการแสดงให้เห็นได้สรุปได้ดังนี้

(R) การเข้าใจประโยค คือการรู้สภาวะการณ์ที่ทำให้ประโยคเป็นจริง

(M) การมีความเข้าใจต้องสามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ด้วยการใช้ภาษาในสถานการณ์อย่างถูกต้อง

³¹ Michael A. E. Dummett, “The Philosophical Basis of Intuitionistic Logic,” In *Truth and other enigmas*, (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978), 224-225.

ดังนั้น ถ้ารับ (M) ก็ไม่สามารถรับ (R)

เพราะ ในกรณีของประโยคที่ตัดสินค่าไม่ได้ เราไม่สามารถแสดงการรู้เงื่อนไขความจริงออกมาให้เห็นได้ด้วยการใช้ ทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริงจึงไม่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความหมายคือการใช้ภาษา และถ้าแนวคิดเรื่องความหมายคือการใช้ภาษาจำเป็นต่อทฤษฎีความหมายที่พอเพียง เราต้องปฏิเสธ (R) และรับว่าประโยคที่ตัดสินค่าไม่ได้มีค่าไม่จริงไม่เท็จ เพราะเราไม่สามารถเข้าใจได้ว่ามันต้องเป็นจริงหรือเท็จ ซึ่งเท่ากับเป็นการปฏิเสธกฎไม่มีค่ากลาง และถ้าการรับหลักสองค่ามีนัยถึงการรับกฎไม่มีค่ากลาง ในท้ายที่สุดเราต้องปฏิเสธหลักสองค่าและการมีทัศนะแบบสัจนิยมทางอรรถศาสตร์

3.3 มโนทัศน์การแสดงให้เห็นได้แบบปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์

จากข้างต้นเห็นได้ว่า (M) คือข้ออ้างสำคัญในการแสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวของทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริง เพราะการรับว่าความหมายคือการใช้ภาษา การรู้ความหมายเท่ากับการรู้วิธีการใช้ความหมายอย่างถูกต้อง ดังนั้น การแสดงความสามารถในการใช้อย่างถูกต้องเป็นสิ่งจำเป็นต่อการแสดงให้เห็นว่าเรามีความเข้าใจ กล่าวคือ ตามแนวคิดเรื่องความหมายคือการใช้ภาษา ความหมายเป็นเรื่องของบรรทัดฐานที่จำเป็นต้องมีกฎเป็นตัวกำหนดการใช้ภาษาของแต่ละคนให้สอดคล้องกัน และก่อให้เกิดความสามารถที่จะเข้าใจการใช้ภาษาของกันและกัน เมื่อเป็นเช่นนั้นปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์เห็นว่าเงื่อนไขของการมีความรู้เกี่ยวกับความหมายต้องเป็นการมีความรู้โดยนัย หรือเป็นความรู้ที่แสดงให้เห็นได้ด้วยการใช้ตามสถานการณ์ต่าง ๆ เราสามารถเห็นเหตุผลในการมีมโนทัศน์การแสดงให้เห็นได้แบบปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์จากปัญหาเรื่องการทำตามกฎและเรื่องภาษาส่วนตัว ดังนี้

(1) ปัญหาการทำตามกฎหมายถึงปัญหาที่วิตเกินสไตน์เห็นว่าเราไม่สามารถแยกแยะระหว่าง ‘การตามทำกฎถูกต้อง’ กับ ‘การดูเหมือนว่าทำตามกฎถูกต้อง’ (PI201) กล่าวคือ ตามทัศนะของซอร์ล คริปเก้ (Saul Kripke) การทำตามกฎถูกต้องอาจได้แก่การรู้ว่าสัญลักษณ์ ‘+’ หมายถึงการ ‘บวก’ และสามารถตอบได้ว่า ‘68+57’ เท่ากับ ‘125’ แต่ปัญหาคือเราแน่ใจได้อย่างไรว่าเราเข้าใจการใช้ ‘+’ ได้ถูกต้องจริง ๆ เพราะถ้าในอดีตที่ผ่านมาเราไม่เคยบวกเลขที่มีจำนวนมากกว่า 57 การเข้าใจ ‘+’ ของเรานอกอดีตอาจหมายถึงการ ‘บวก’ ที่มีสัญลักษณ์ว่า ‘ $\oplus$ ’ ซึ่งมีความหมายเหมือนการบวกต่อเมื่อจำนวนเลขน้อยกว่า 57 แต่ถ้าจำนวนเลขมากกว่า 57 ผลลัพธ์จะเท่ากับ 5 เสมอ ดังนั้น คำตอบของ ‘68+57’ อาจเท่ากับ 5 เพราะว่าเราไม่มีเหตุผลหรือข้อเท็จจริงใดที่จะบอกได้ว่าเรากำลังเข้าใจว่า ‘+’ หมายถึงการบวกไม่ใช่การบวก³² และถ้าเราไม่

³² Saul A. Kripke, *Wittgenstein on rules and private language: An elementary exposition* (Harvard University Press, 1982), 8-9.

สามารถกำหนดเกณฑ์ในการแยกแยะว่าเมื่อเราเข้าใจเครื่องหมาย ‘+’ ว่าหมายถึงบวกไม่ใช่การบวก การมีความหมายก็ดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เพราะเราไม่มีเกณฑ์ในการตรวจสอบความถูกต้องของการใช้³³ ทั้งนี้ จากการที่วิตเคนส์ได้นักกล่าวว่า ‘ “การทำตามกฎ” เป็นการปฏิบัติ และการคิดว่าทำตามกฎ ไม่ใช่การทำตามกฎ ดังนั้น เป็นไปไม่ได้ที่จะทำตามกฎ “อย่างเป็นส่วนตัว” ’ (PI202) ทำให้คริปท์เห็นด้วยกับดั้มเมตต์ว่าการทำตามกฎต้องเป็นเรื่องของการปฏิบัติที่ต้องสามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ด้วยการใช้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์³⁴ เพราะถ้าไม่สามารถแสดงความหมายออกมาให้เห็นได้ด้วยการใช้กับสถานการณ์ การเรียนรู้การใช้ภาษาอย่างอย่างสอดคล้องกันจะไม่สามารถเกิดขึ้นและการมีความเข้าใจร่วมกันก็จะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เช่น ในเกมหมากรุก การที่เราจะมีความสามารถในการเล่นมาจากการเล่นฝึกฝนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกตผู้อื่น การเรียนรู้ที่จะเดินหมาก แต่เราไม่สามารถแน่ใจได้เลยว่าเราสามารถทำตามกฎได้ถูกต้องจนกระทั่งเราสามารถเล่นกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น นั่นคือ ความสามารถในการแสดงให้เห็นได้ด้วยการใช้เป็นเงื่อนไขในการบอกว่าเรามีความเข้าใจความหมายของตัวหมาก หรือการไปเป็นได้ของการมีความเข้าใจร่วมกันของผู้ใช้ภาษา

(2) ปัญหาเรื่องภาษาส่วนตัวหมายถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับภาษาที่บ่งถึงสิ่งที่รู้ได้เฉพาะกับผู้พูดเท่านั้น (PI243) ปัญหานี้ตามมาจากประเด็นเรื่องการทำตามกฎ กล่าวคือ ถ้าการทำตามกฎต้องเป็นสิ่งที่ต้องสามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ด้วยการปฏิบัติ เท่ากับว่าภาษาส่วนตัวจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อเราสามารถกำหนดกฎเกณฑ์ได้ว่า เมื่อเรามีผัสสะ S และพูดถึงผัสสะ S ด้วย ‘S’ ต่อไปในทุก ๆ ครั้งที่พูดถึงผัสสะด้วย ‘S’ นั้นหมายถึงการที่เรามีผัสสะ S แต่วิตเคนส์ได้นักเห็นว่าไม่มีเกณฑ์ที่จะบอกได้ว่าทุก ๆ ครั้งที่เราใช้ ‘S’ นั้นหมายถึง S หรือเมื่อเรารู้สึก S เรารู้ว่ามันตรงกับ ‘S’ เพราะเราไม่สามารถแน่ใจได้เลยว่าในอนาคต ทุก ๆ ครั้งที่เรามีผัสสะ S เราสามารถใช้ ‘S’ ได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น ภาษาส่วนตัวที่เราไม่สามารถกำหนดกฎเกณฑ์ได้จึงไม่มีความหมาย (PI258)

ดั้มเมตต์เห็นว่าการปฏิเสธภาษาส่วนตัวได้ชี้ให้เห็นว่า เราไม่สามารถใช้ความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ถูกบ่งถึงมาอธิบายการมีความหมายของภาษาที่เกี่ยวข้องกับผัสสะส่วนตัวได้ เช่น ดังตัวอย่างของวิตเคนส์ได้นักที่สมมุติว่าเราทุกคนมีกล่องที่มีสิ่งที่เรียกว่า ‘เต๋าทอง’ อยู่ข้างใน และเราทุกคนไม่สามารถมองเข้าไปในกล่องของกันและกันได้ สิ่งที่อยู่ในกล่องของแต่ละคนอาจจะเหมือนหรือต่างกัน แต่เรายังคงใช้คำว่า ‘เต๋าทอง’ ในการสื่อสารกัน ตัวอย่างเรื่อง ‘เต๋าทอง’ นี้ทำให้เห็นได้ว่า ‘ถ้าเราคิดดูเกี่ยวกับไวยากรณ์ของการแสดงออกทางภาษาที่เกี่ยวข้องกับผัสสะด้วยรูปแบบของ “วัตถุและการบ่งชี้” จะเห็นว่าเราไม่ได้คำนึงถึงวัตถุเพราะมันไม่มี

³³ Ibid. pp.69-71.

³⁴ Ibid. pp.73.

ความเกี่ยวข้อง' (PI293) กล่าวคือ ความหมายของภาษาที่เราใช้ไม่ได้ผูกอยู่กับสิ่งใดเลยนอกจากการใช้ และการมีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของประโยคที่เกี่ยวข้องกับผัสะนั้นไม่สามารถอธิบายได้ด้วยเรื่องของเงื่อนไขความจริง เพราะการอธิบายความหมายด้วยเงื่อนไขความจริงเราต้องรู้สิ่งที่ทำให้ประโยคเกี่ยวกับผัสสะเป็นจริง นั่นคือ รู้ว่าคำ เช่น 'เจ็บ' บ่งถึงความรู้สึกแบบใด แต่ความรู้สึกเจ็บเป็นความรู้สึกที่เหมือนกับ 'เต่าทอง' ที่ในกล่องของแต่ละคนที่ไม่สามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ ดังนั้น การเข้าใจประโยคเกี่ยวกับความรู้สึกส่วนตัวต้องไม่เกี่ยวข้องกับการรู้เงื่อนไขความจริงแต่ต้องขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของการมีความสามารถในการใช้ เช่น การรู้ว่าการแสดงออกของคนคนหนึ่งเรียกได้ว่าเป็นการแสดงออกว่า 'เจ็บ' นั่นคือ สามารถแยกแยะได้ว่าพฤติกรรมแบบใดที่เรียกได้ว่า 'เจ็บ' และสามารถชี้ถึงพฤติกรรมที่เป็นหลักฐานเพื่อยืนยันหรือปฏิเสธ เป็นต้น³⁵

จากที่กล่าวมา สำหรับปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์การมีความหมายของภาษาไม่ใช่สิ่งที่สามารถทำได้โดยปราศจากการแสดงให้เห็นได้ด้วยการใช้กับสถานการณ์หนึ่ง ๆ ที่ผู้ใช้ภาษาอื่นสามารถตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ เพราะถ้าเรารับว่าความหมายเป็นสิ่งที่เกินขอบเขตของการแสดงให้เห็นได้ด้วยการใช้ สุดท้ายแล้วการเข้าใจกันและกันของผู้ใช้ภาษาจะเป็นเพียงการสันนิษฐาน (hypothesis) ในลักษณะที่ว่า การเข้าใจคำพูดของผู้ใช้ภาษาหนึ่ง ๆ ขึ้นอยู่กับการคาดเดาความหมายที่เขาต้องการจะสื่อโดยตรงกับความหมายที่เราให้แก่คำพูดของเขา และการสื่อสารจะเป็นเรื่องของศรัทธา (act of faith)³⁶ ที่ได้แต่คาดหวังว่าคนอื่นจะเข้าใจสิ่งที่เราต้องการจะสื่อเท่านั้น

4.การตอบโต้ของสัจนิยมทางอรรถศาสตร์

ข้าพเจ้าเห็นว่าสัจนิยมทางอรรถศาสตร์อาจไม่ปฏิเสธความคิดเรื่องการแสดงให้เห็นได้ของความหมายเพราะนั่นคือเหตุผลสำคัญในการที่เราจะมีความเข้าใจร่วมกัน แต่เราอาจตั้งคำถามว่าการแสดงออกให้เห็นได้ของความหมายต้องเป็นตามที่ปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์กำหนดไว้หรือไม่ เพราะข้าพเจ้าเห็นว่าถ้าเป็นไปตามทัศนะของปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ การมีความเข้าใจความหมายจะมีอยู่ในลักษณะของการเข้าใจและไม่เข้าใจเท่านั้น กล่าวคือ เราสามารถบอกได้ว่าเราเข้าใจก็ต่อเมื่อเรามีความสามารถในการใช้ได้อย่างถูกต้อง เพราะตามมโนทัศน์การแสดงให้เห็นได้ของปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์การรู้ความหมายคือการรู้วิธีการใช้ที่ถูกต้อง การเข้าใจการใช้ผิดจึงเท่ากับว่าเราไม่ได้เข้าใจความหมาย ซึ่งในความปกติวิสัยแล้วข้าพเจ้าเห็นว่าการมีความเข้าใจของผู้ใช้ภาษามีเป็นสิ่งที่มิได้หลาย

³⁵ Michael A. E. Dummett, "Realism," In *The seas of language*, (Oxford: Clarendon Press, 1993), 237-238.

³⁶ Michael A. E. Dummett, "What do I Know when I Know a Language," In *The seas of language*, (Oxford: Clarendon Press, 1993), 102.

ระดับตั้งแต่เข้าใจน้อยไปถึงเข้าใจมาก หรือการมีความเข้าใจนั้นอาจเป็นไปได้ว่าสิ่งที่เราเข้าใจมีทั้งส่วนถูกและส่วนผิด เช่น เมื่อเพื่อนของเราพูดขึ้นมาว่า ‘ฉันหิว’ อาจก่อให้เกิดการเข้าใจว่าเพื่อนของเราต้องการให้หยิบอาหารไปให้ แต่จริง ๆ แล้วเพื่อนของเราเพียงแค่พูดในสิ่งที่รู้สึกและไม่ได้ต้องการให้เราหยิบอาหารไปให้ เห็นได้ว่าเหตุการณ์ในลักษณะนี้การเข้าใจของเราไม่อาจเรียกได้ว่าเราไม่เข้าใจ เพราะถึงแม้เพื่อนของเราไม่ได้ต้องการอาหาร แต่เพื่อนของเราอาจพอใจที่เราหยิบอาหารไปให้ การเข้าใจของเราอาจผิดพลาดแต่ก็ยังมีส่วนถูกที่ว่าเพื่อนของเรามีความอยากอาหาร จากที่กล่าวมา ข้าพเจ้าจึงเห็นว่ามโนทัศน์การแสดงให้เห็นแบบปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์มีปัญหาในการอธิบายการมีความเข้าใจของผู้ใช้ภาษาที่เกินขอบเขตไปจากการรู้วิธีการใช้ ข้าพเจ้าจึงเห็นด้วยกับข้อวิจารณ์ในเรื่องปรากฏการณ์วิทยาของความเข้าใจ (phenomenology of understanding) ของจอห์น แมคดอว์ล (John McDowell) ดังนี้

(1) มโนทัศน์การแสดงให้เห็นได้แบบปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ไม่สอดคล้องกับปรากฏการณ์วิทยาของความเข้าใจ ที่หมายถึงปรากฏการณ์ที่ว่าเมื่อเรามีความรู้เกี่ยวกับภาษาหนึ่ง ๆ ทำไมเราจึงได้ยินหรือเข้าใจได้มากกว่าตัวภาษา³⁷ เช่น การที่เรามีความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ เมื่อเราเห็นหรือได้ยิน ‘It is raining’ เราสามารถรู้สิ่งที่เกินขอบเขตไปจากตัวภาษา หรือการที่สามารถรู้ไปถึงเนื้อหาของประโยคนี้ได้ว่าหมายถึงฝนกำลังตก ซึ่งเห็นได้ว่าการที่เราสามารถรู้เนื้อหาของประโยคหนึ่ง ๆ เป็นการรู้จากสิ่งที่ปรากฏ (present) จากตัวภาษา โดยที่ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งที่อยู่เบื้องหลังตัวภาษา (beneath the words) หรือการใช้ของผู้ใช้ภาษา³⁸ เป็นต้นว่า สมมุติมีชาวดาวอังคารที่บังเอิญมีรูปร่างเหมือนกับมนุษย์และใช้ภาษาที่มีลักษณะเหมือนกับมนุษย์ แต่มีความหมายแตกต่างออกไป ในวินาทีแรกที่เราได้ยินสิ่งที่ชาวดาวอังคารพูด ดูเหมือนว่าเราสามารถเข้าใจได้ว่าชาวดาวอังคารพูดอะไร แต่ในวินาทีถัดมา เรารู้ได้ว่าชาวอังคารเพียงใช้ภาษาที่ลักษณะเหมือนกับเราแต่มีความหมายไม่เหมือนกัน ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามทัศนะของดัมเมตต์ที่ว่า การมีความรู้เกี่ยวกับความหมายต้องสามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ด้วยการใช้ภาษาอย่างถูกต้องนั้น ไม่สามารถอธิบายว่าภาษาของชาวดาวอังคารก่อให้เกิดปรากฏการณ์การเข้าใจภาษาแก่เราได้อย่างไร ในเมื่อเราไม่สามารถในการใช้ภาษาของชาวอังคารอย่างถูกต้อง

(2) มโนทัศน์การแสดงให้เห็นได้ของปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ก่อให้เกิดความไม่สมเหตุสมผลในเรื่องการได้มาของการมีความรู้จากคำบอกเล่า (hearsay) กล่าวคือ ถ้าการมีความรู้หรือความเชื่อที่เป็นจริงต้องสามารถแสดงความรู้นั้นด้วยการใช้ภาษากับสถานการณ์ที่เป็นหลักฐาน แมคดอว์ลเห็นว่าเงื่อนไข

³⁷ John Henry McDowell, “Anti-Realism and the Epistemology of Understanding,” In *Meaning, knowledge, and reality*, (Harvard University Press, 1998), 332.

³⁸ John Henry McDowell, “In defence of modesty,” In *Meaning, knowledge, and reality*, (Harvard University Press, 1998), 99.

การมีความรู้ของดัมเมตต์นั้นอาจเรียกได้ว่าสุดโต่งเกินไป เพราะเราสามารถที่จะได้ความรู้มาด้วยคำบอกเล่า³⁹ กล่าวคือ ความรู้จากคำบอกเล่าอาจเป็นความรู้ที่ไม่สามารถตรวจสอบค่าความจริง แต่สามารถเข้าใจว่าเป็นจริงได้ เพราะว่าผู้ให้ความรู้แก่เรารู้ว่าเป็นจริงหรือสามารถแสดงหลักฐานที่สามารถนำมาใช้เพื่อยืนยันความจริง ดังนั้น เราสามารถมีความรู้ที่อยู่ในฐานะของความเชื่อที่มีแนวโน้มว่าเป็นจริงจากการรู้เนื้อหาที่ปรากฏในคำบอกเล่า เช่น ถ้าเราไม่เคยไปทวีปอเมริกา ไม่เคยเห็น ไม่เคยสัมผัสด้วยตัวเราเอง เราต้องยอมรับว่าเราไม่ความรู้เกี่ยวกับทวีปอเมริกาใช่หรือไม่ ถ้าตอบว่าใช่ การที่เราจะบอกได้ว่าเรามีความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ สุดโต่งเกินไป เพราะถึงแม้เราไม่เคยไปเหยียบทวีปอเมริกา แต่เราสามารถรู้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับทวีปอเมริกาจากคำบอกเล่าของนักเดินทางที่ไปมาแล้วทั่วโลก ดังนั้น การมีความรู้เกี่ยวกับทวีปอเมริกาโดยปราศจากหลักฐานที่แสดงให้เห็นได้ก็ไม่ใช่สิ่งที่ไร้เหตุผลนัก

จากข้อวิจารณ์ข้างต้น กล่าวได้ว่ามาจากความไม่สมเหตุสมผลของสมมุติฐานเกี่ยวกับทฤษฎีความหมายของปฏิสนธินิยมทางอรรถศาสตร์ กล่าวคือ ความผิดพลาดของ (1) และ (2) มาจากความเชื่อที่ว่า ทฤษฎีความหมายต้องสามารถอธิบายกระบวนการสร้างความเข้าใจการแสดงออกทางภาษาหนึ่ง ๆ ได้ ดังตัวอย่างของดัมเมตต์เรื่องชาวดาวอังคาร (Martians) คือ สมมุติว่าชาวดาวอังคารมีวิธีการสื่อสารหรือภาษาที่แตกต่างกับมนุษย์โดยสิ้นเชิง จนชาวดาวอังคารไม่สามารถเข้าใจได้ว่าการพูดของมนุษย์คือการสื่อสาร ดัมเมตต์เห็นว่าสิ่งที่ชาวดาวอังคารสามารถทำเพื่อสร้างความเข้าใจได้ คือการที่ชาวดาวอังคารต้องสังเกตการกระทำของมนุษย์และพยายามเข้าใจความหมายจากการกระทำต่าง ๆ ในที่สุดชาวดาวอังคารจะสามารถเข้าใจได้ว่าการพูดของมนุษย์เป็นการกระทำที่มีจุดประสงค์เพื่อการสื่อสารและมีความหมาย⁴⁰ ซึ่งเห็นได้ว่าทัศนะของดัมเมตต์มีนัยว่าการกระทำของมนุษย์เป็นสิ่งที่สามารถเข้าใจได้จากทุกมุมมองในจักรวาล⁴¹ กล่าวคือ สำหรับดัมเมตต์ ชาวดาวอังคารสามารถเข้าใจการเล่นหมากรุกของมนุษย์ได้จากการเข้ามามีส่วนร่วมและเรียนรู้กฎกติกาการเล่นอย่างถูกต้อง แต่แมคดาร์ลเห็นว่าเป็นไปไม่ได้ที่ชาวดาวอังคารไม่รู้จักรากแข่งขัน และอาจไม่มีมโนทัศน์เกี่ยวกับการชนะหรือแพ้ ดังนั้น ถึงแม้ว่าชาวดาวอังคารสามารถเรียนรู้และมีความสามารถในการเล่นหมากรุก แต่เป็นไปไม่ได้ที่พวกเขาไม่เข้าใจและไม่มีวันเข้าใจจุดประสงค์ของการเล่นหมากรุก มโนทัศน์การแสดงให้เห็นได้ของดัมเมตต์จึงไม่สมเหตุสมผลนัก เพราะถ้ามองในมุมมองของจักรวาล เราไม่สามารถคิดไปก่อนได้ว่าผู้ใช้ภาษาในดาวดวงอื่น ๆ ในจักรวาลจะมีการกระทำในรูปแบบที่

³⁹ John Henry McDowell, "Anti-Realism and the Epistemology of Understanding," In *Meaning, knowledge, and reality*, (Harvard University Press, 1998), 335.

⁴⁰ Michael Dummett, *Frege: Philosophy of language* (Harvard University Press, 1981), 295-298.

⁴¹ John Henry McDowell, "Anti-Realism and the Epistemology of Understanding," In *Meaning, knowledge, and reality*, (Harvard University Press, 1998), 328-329.

สามารถเข้าไปเรียนรู้ได้อย่างมีความเข้าใจ หรือคิดไปก่อนว่าผู้ใช้ภาษาในดาวอื่น ๆ จะสามารถเข้าใจการกระทำของเรา ดังนั้น แมคดิวเวลล์เห็นว่าการเข้าใจผู้ใช้ภาษาอื่น ๆ ในจักรวาลไม่สามารถเข้าใจได้จากการสังเกตการกระทำเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเกิดจากการระบวนการคิดใคร่ครวญของเราด้วย นั่นหมายความว่า ทฤษฎีความหมายไม่จำเป็นต้องเป็นทฤษฎีที่อธิบายทุกภาษา เพราะเราอาจต้องใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งมาทำความเข้าใจผู้ใช้ภาษาอื่น ๆ ที่ไม่อาจเรียนรู้จากการปฏิบัติ

4.1 มโนทัศน์การแสดงให้เห็นได้แบบสัจนิยมทางอรรถศาสตร์

จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่าปัญหาเรื่องปรากฏการณ์วิทยาของความเข้าใจนั้นมาจากมโนทัศน์การแสดงให้เห็นได้ที่เรียกร้องความเป็นสาธารณะมากเกินไป ซึ่งตามทัศนะของแมคดิวเวลล์ เราสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าว ถ้ายอมรับว่าทฤษฎีความหมายที่ดีที่สุดที่เป็นไปได้ไม่จำเป็นต้องเป็นทฤษฎีที่สร้างความเข้าใจได้กับทุกภาษาในจักรวาล และเข้าใจว่าการทำตามกฎการใช้ภาษาตามทัศนะของวิต겐สไตน์เป็นเรื่องการปฏิบัติตามกิจวัตร (custom) ของสังคมผู้ใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งที่ก่อให้เกิดความสามารถในการรับรู้การปรากฏของความหมายจากตัวภาษาจากความคุ้นเคยของการปฏิบัติ⁴² กล่าวคือ การเรียนรู้ภาษาเป็นการเรียนรู้ที่จะปฏิบัติไปอย่างสอดคล้องกับผู้ใช้ภาษาในสังคมเดียวกับเรา เมื่อเราสามารถเข้าใจภาษาได้กลมกลืนกับผู้ใช้ภาษาคนอื่น ๆ การใช้ภาษาของเราก็เป็นเพียงการกระทำหนึ่งที่เรำทำโดยไม่ต้องคำนึงถึงสาเหตุว่าทำไมเราถึงทำเช่นนั้น เช่น ในตอนแรกเราอาจเรียนรู้การทำตามป้ายบอกทาง (sign-post) จากคนอื่น ๆ ว่าเมื่อใดที่พบป้ายที่มีสัญลักษณ์ ‘←’ ให้ไปทางซ้ายเสมอ ซึ่งเมื่อเราปฏิบัติตามสิ่งที่ถูกสอนมาเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนเป็นกิจวัตร ต่อไปในทุก ๆ ครั้งเมื่อเราเจอป้ายที่มีสัญลักษณ์ ‘←’ เราก็ไปทางซ้ายทันทีโดยที่เราไม่จำเป็นต้องคิดถึงเหตุผลว่าทำไมเราถึงต้องไปทางซ้าย เช่นเดียวกับการใช้ภาษาโดยทั่ว ๆ ไป การมีความเข้าใจต่อการแสดงออกทางภาษาหนึ่ง ๆ เช่น สมมุติว่ามีคนตกลงไปในน้ำและร้องว่า ‘ช่วยด้วย’ เมื่อเราได้ยินก็สามารถเข้าใจได้ทันทีที่เราต้องทำอะไรบางอย่างเพื่อช่วยเขาขึ้นมา โดยที่เราไม่ต้องพิจารณาถึงความหมายของเสียงร้องเลยว่าผู้ร้องต้องการอะไร เพราะในสังคมผู้ใช้ภาษานี้ได้มีการปฏิบัติและทำตามกันมาว่า เมื่อใดมีผู้ร้องว่า ‘ช่วยด้วย’ เราต้องช่วยเหลือผู้ที่ร้องทันที เห็นได้ว่าการที่ผู้ใช้ภาษาที่มีการปฏิบัติร่วมกันเช่นนี้ ทำให้สามารถมีความเข้าใจร่วมกันและสามารถรับรู้การปรากฏของความหมายของการแสดงทางภาษาหนึ่ง ๆ ได้ทันที

ทั้งนี้ ถ้าการทำตามกฎเป็นการปฏิบัติตามกิจวัตรของสังคม อาจกล่าวได้ว่าการมีความรู้เกี่ยวกับภาษาจะไม่ใช้ความรู้ที่สามารถอธิบายได้อย่างเป็นเหตุเป็นผลและไม่สามารถแน่ใจได้ว่าอะไรคือความหมาย

⁴² John McDowell, "Wittgenstein on following a rule," *Synthese* 58, no. 3 (1984): 325-363

ที่ผูกติดอยู่กับการแสดงออกทางภาษาหนึ่ง ๆ กล่าวคือ เมื่อย้อนกลับไปดูมโนทัศน์การแสดงให้เห็นได้ของ ทัศนะแบบปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ที่พยายามหากฎเกณฑ์ของการที่ผู้ใช้ภาษาจะสามารถเข้าใจ ความหมายอย่างสอดคล้องกันด้วยเงื่อนไขของการแสดงให้เห็นได้หรือการที่เราต้องสามารถใช้กับ สถานการณ์ที่ผู้อื่นสามารถตรวจสอบการใช้ ทำให้เห็นว่าการเข้าใจเรื่องการทำตามกฎแบบแมคดาวล์ดู เหมือนจะไม่มีกฎเกณฑ์ใด ๆ ที่จะเป็นตัวกำหนดการใช้ภาษาของผู้ใช้ภาษาให้สอดคล้องกัน ดังนั้น การมี ความหมายและการเข้าใจผู้อื่นก็ดูเป็นไปไม่ได้ อย่างไรก็ตาม แมคดาวล์เห็นว่าในเมื่อการใช้ภาษาเป็นการ ปฏิบัติอย่างเป็นกิจวัตรของผู้ใช้ภาษา เราสามารถเข้าใจความหมายที่ปรากฏอยู่ในตัวภาษาได้จากความเคยชินของการปฏิบัติอย่างเป็นกิจวัตร แม้ว่าความหมายที่เราเข้าใจเป็นไปได้อาจจะผิดก็ตามแต่ก็ไม่ได้ หมายความว่าเราไม่สามารถเข้าใจ⁴³ อีกทั้ง การยอมรับว่าเป็นไปได้อาจจะผิดก็ตามแต่ก็ไม่ได้ สอดคล้องกับปรากฏการณ์ความเข้าใจที่อาจเกิดขึ้นได้ อย่างในตัวอย่างเรื่องภาษาของมนุษย์ต่างดาวที่ เป็นไปได้อีกดูเหมือนว่าเราจะสามารถเข้าใจภาษาของมนุษย์ต่างดาวทั้ง ๆ ที่เราไม่ได้เข้าใจจริง ๆ มโนทัศน์ การแสดงให้เห็นได้แบบสัจนิยมทางอรรถศาสตร์จึงมีความสมเหตุสมผลต่อการเกิดของปรากฏการณ์ความ เข้าใจมากกว่า

4.2 การตอบโต้ข้อโต้แย้งเรื่องการแสดงให้เห็นได้

ถ้าการเข้าใจความหมายเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทันทีจากการมีความคุ้นเคยกับภาษาที่เราใช้ เป็นกิจวัตร การรับว่าความหมายคือการใช้ไม่ได้นำไปสู่ความล้มเหลวของทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไข ความจริงอย่างที่ข้อโต้แย้งเรื่องการแสดงให้เห็นได้กล่าว เพราะเราสามารถอธิบายการแสดงเงื่อนไขความ จริงของประโยคด้วยเรื่องของ ‘ความจริง’ และ ‘การยืนยัน’ ที่มีความเชื่อมโยงกันอย่างกันอย่างปฏิเสธไม่ได้ (truism) กล่าวคือ ถ้าการยืนยันของเราถูกต้อง เนื้อหาของการยืนยันคือสิ่งที่จำเป็นและพอเพียงต่อการที่ ประโยคเป็นจริง⁴⁴ ด้วยความสัมพันธ์ดังกล่าว เราสามารถแสดงความหมายในฐานะเงื่อนไขความจริง ประโยคได้ดังนี้⁴⁵

(1) เมื่อเราใช้ประโยค s เพื่อยืนยัน p ผู้ใช้ภาษาเดียวกับเราสามารถเข้าใจ p ได้ทันที และถ้าการเข้าใจ p คือการรู้สิ่งที่จำเป็นและพอเพียงต่อการที่ s จะเป็นจริง ดังนั้น เราสามารถแสดงเงื่อนไขความจริงด้วยการใช้ s ยืนยันว่า p

⁴³ John McDowell, "Wittgenstein on following a rule," *Synthese* 58, no. 3 (1984): 349

⁴⁴ John Henry McDowell, "Anti-Realism and the Epistemology of Understanding," In *Meaning, knowledge, and reality*, (Harvard University Press, 1998), 319.

⁴⁵ Ibid. 321-322

(2) ในกรณีประโยค s' ที่ตัดสินค่าไม่ได้ เราสามารถรู้เงื่อนไขความจริงของ s' ด้วยการรู้ว่า p ใดที่จำเป็นและพอเพียงต่อการที่ s' จะเป็นจริงถ้าเราใช้ s' ยืนยันว่า p และการที่เรามีความรู้เกี่ยวกับ p ที่เป็นเงื่อนไขความจริงของ s' ทำให้เราสามารถใส่ s' เพื่อยืนยันว่า p ดังนั้น เราสามารถแสดงเงื่อนไขความจริงของประโยค s' ที่ตัดสินค่าไม่ได้ด้วยการใช้ s' เพื่อยืนยันว่า p

เมื่อเป็นดังนี้ ถ้าข้อสรุปของข้อโต้แย้งมาจาก (M) ซึ่งจากทัศนะของแมคดาวัลล์ทำให้เห็นว่า (M) ไม่สามารถนำไปสู่ข้อสรุปของข้อโต้แย้ง เพราะ จากปรากฏการณ์ของความเข้าใจ เราสามารถเข้าใจความหมายของประโยคในภาษาที่เราคุ้นเคยได้ทันทีที่ทำให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าความหมายคือการใช้ เมื่อเราได้เรียนรู้วิธีการใช้ไปในระยะหนึ่งแล้ว เราสามารถเข้าใจตัวภาษาได้โดยที่เราไม่จำเป็นต้องเห็นการใช้งานของมัน ถ้าผู้ใช้ภาษาสามารถเข้าใจภาษาที่คุ้นเคยได้ทันที เราสามารถแสดงความเข้าใจได้ด้วยเพียงการใช้ประโยคในภาษาที่ผู้ใช้ภาษาค้นเคย ดังนั้น การมีความเข้าใจไม่จำเป็นต้องสามารถแสดงให้เห็นได้ด้วยการใช้ภาษากับสถานการณ์ กล่าวคือ (M) ถูกแทนที่ด้วย

(M*) การแสดงให้เห็นได้ของความเข้าใจ*: การมีความเข้าใจสามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ด้วยเพียง การใช้ภาษากับผู้ใช้ภาษาเดียวกับเรา

และทำให้ข้อสรุปที่ว่าทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริงล้มเหลวนั้นไม่ได้ตามมา เพราะจาก (M*) ทำให้ในบางกรณี เราสามารถรู้ว่าประโยคต้องมีค่าเป็นจริงหรือเท็จอย่างอิสระจากความสามารถในการตรวจสอบสถานการณ์ที่ทำให้ประโยคเป็นจริงหรือเท็จ ดังนั้น เราต้องรับทัศนะแบบสัญนิยมทางอรรถศาสตร์ และข้อโต้แย้งเรื่องการแสดงให้เห็นได้ล้มเหลวต่อการแย้งสัญนิยมทางอรรถศาสตร์

4.3 ข้อแย้งต่อมโนทัศน์การแสดงให้เห็นได้แบบสัญนิยมทางอรรถศาสตร์

ดั้มเมตต์ยังคงทักท้วงได้ว่าแม้มโนทัศน์การแสดงให้เห็นได้ของสัญนิยมทางอรรถศาสตร์จะสอดคล้องกับเรื่องความหมายคือการใช้ภาษาแต่ยังคงเป็นการอธิบายแบบเป็นวงกลม⁴⁶ กล่าวคือ ตามการอธิบายของแมคดาวัลล์ การเข้าใจประโยคคือการที่เรารู้ความหมายของประโยคในฐานะเงื่อนไขความจริง และเราสามารถเข้าใจประโยคด้วยการรู้เงื่อนไขจำเป็นและพอเพียงต่อการที่ประโยคจะเป็นจริง แต่การรู้เงื่อนไขจำเป็นและพอเพียงต่อการที่ประโยคจะเป็นจริงก็ต่อเมื่อเราเข้าใจประโยค การอธิบายของแมคดาวัลล์จึงดูเหมือนไม่สามารถอธิบายได้ว่าเรามีความเข้าใจประโยคในฐานะรู้เงื่อนไขความจริงได้อย่างไร ดังนั้น คำอธิบายแบบแมคดาวัลล์ที่พยายามผสมผสานทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริงกับแนวคิดเรื่องความหมายคือการใช้

⁴⁶ Randall E. Auxier, and Lewis Edwin Hahn, The Philosophy of Michael Dummett (2007), 369-370.

ใช้ภาษาอาจตอบโต้ข้อโต้แย้งเรื่องการแสดงให้เห็นได้ แต่การตอบโต้อยู่บนฐานที่ว่า การแสดงให้เห็นได้ของ ความหมายจำกัดอยู่เฉพาะกับผู้ใช้ภาษาเดียวกัน ดังนั้น ดูเหมือนว่าการอธิบายความหมายของสัจนิยมทาง ธรรมชาติศาสตร์ยังคงมีปัญหาเรื่องความเป็นวงกลมที่ไม่สามารถอธิบายได้ว่าเรามีความสามารถในการเข้าใจ ภาษาได้อย่างไร อย่างไรก็ตาม ในประเด็นนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่ามโนทัศน์การแสดงให้เห็นได้ของสัจนิยมทาง ธรรมชาติศาสตร์มาจากการทำความเข้าใจเรื่องการทำความเข้าใจว่าเป็นเรื่องของการเรียนรู้และปฏิบัติอย่างเป็น กิจวัตร ดังนั้น เราสามารถอธิบายได้ว่าความสามารถในการเข้าใจภาษาจากการเรียนรู้เช่นเดียวกับทักษะ แบบปฏิบัติสัจนิยมทางธรรมชาติศาสตร์ หรือการรู้เงื่อนไขความจริงของประโยคเกิดจากการเรียนรู้ที่จะใช้อย่าง ถูกต้องจากสถานการณ์ที่จำเป็นและพอเพียงต่อการที่ประโยคจะเป็นจริง เพียงแต่สำหรับสัจนิยมทาง ธรรมชาติศาสตร์เมื่อเราได้เรียนรู้และได้ใช้ภาษาอย่างสม่ำเสมอแล้ว เราได้ความสามารถที่จะรู้สภาวะการณ์ที่ จำเป็นและพอเพียงต่อการที่ประโยคจะเป็นจริงกับภาษาที่คุ้นเคยโดยไม่ต้องคำนึงถึงการใช้อย่างถูกต้อง เสมอแบบปฏิบัติสัจนิยมทางธรรมชาติศาสตร์ เมื่อเป็นเช่นนั้น แม้ว่าการอธิบายความเข้าใจแบบสัจนิยมทาง ธรรมชาติศาสตร์เป็นวงกลม แต่เราสามารถเห็นจุดเริ่มต้นของวงกลมนั้นได้ว่าความเข้าใจเกิดจากการเรียนรู้ใน การปฏิบัติ หรือการใช้ประโยคอย่างถูกต้องกับสถานการณ์

ทั้งนี้ทั้งนั้น ปฏิสัจนิยมทางธรรมชาติศาสตร์บางคน เช่น คริสปิน ไรท์ (Crispin Wright) อาจแย้งต่อไปได้ ว่า⁴⁷ ถ้าปฏิบัติสัจนิยมทางธรรมชาติศาสตร์รับทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริง และอธิบายการว่า ความสามารถในการรู้เงื่อนไขความจริงของประโยคจะเป็นอะไรไปไม่ได้ นอกจากการรู้สถานการณ์ที่ทำให้ ประโยคเป็นจริง จากการเรียนรู้ว่าประโยคหนึ่ง ๆ เช่น ‘อันนี้หวาน’ เป็นจริงโดยการชิมน้ำตาลใน สถานการณ์ที่มีถ้วยที่ใส่เครื่องปรุงต่าง ๆ และทำให้เรามีความสามารถในการใช้ประโยคดังกล่าวกับ สถานการณ์ที่มีของหวานได้ถูกต้อง กล่าวคือ เราสามารถเปรียบเทียบกับทักษะของดัมเมตต์ได้ว่า ในขณะที่ ดัมเมตต์ปฏิเสธการใช้มโนทัศน์ความจริงในการอธิบายความหมาย และเห็นว่าการรู้ความหมายคือการรู้ วิธีใช้ภาษาอย่างถูกต้อง ไรท์เห็นว่าเราเรียนรู้ความหมายจากการรู้สถานการณ์แบบใดที่ทำให้ประโยคเป็น จริง ดังนั้น ตามทักษะของไรท์ การรู้เงื่อนไขความจริงของประโยคที่เกินความสามารถในการตรวจสอบว่า ต้องมีค่าเป็นจริงหรือเท็จอย่างอิสระจากการรู้จึงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เพราะความสามารถในการรู้เงื่อนไข ความจริงขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่สามารถตรวจสอบได้ จากการเป็นไปได้ที่จะรับทฤษฎีความหมายแบบ เงื่อนไขความจริงของปฏิบัติสัจนิยมทางธรรมชาติศาสตร์ ได้ก่อให้เกิดคำถามว่าการแสดงเงื่อนไขความจริงแบบ แมคคาวล์เป็นเงื่อนไขความจริงที่มีความแตกต่างกับเงื่อนไขความจริงในแบบปฏิบัติสัจนิยมทางธรรมชาติศาสตร์

⁴⁷ C. Wright, “Misconstruals made manifest,” In *Realism, Meaning & Truth*, (Oxford, UK.: Blackwell, 1993), 250-251.

อย่างไร⁴⁸ เพราะถึงแม้ทัศนะของแมคดวอลล์จะสามารถแสดงให้เห็นว่าเราสามารถรู้เงื่อนไขความจริงของประโยคที่ตัดสินค่าไม่ได้ แต่แมคดวอลล์ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าเรารู้ได้อย่างไรว่าสภาวะการณ์ที่ทำให้ประโยคเป็นจริงนั้นเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่อย่างอิสระ⁴⁹ ดังนั้น ดูเหมือนว่าสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ยังคงไม่มีเหตุผลเพียงพอในการแสดงให้เห็นว่าการรับแนวคิดเรื่องความหมายคือการใช้ภาษายังคงสามารถทำให้เราเข้าใจถึงการมีอยู่ของความเป็นจริงที่อิสระ

4.4 ข้อเสนอเพื่อปกป้องทัศนะสัจนิยมทางอรรถศาสตร์

การพยายามอธิบายทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริงให้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความหมายคือการใช้การแสดงให้เห็นว่าประโยคมีค่าเป็นจริงหรือเท็จอย่างอิสระจากการรู้ว่าจะไม่เพียงพอต่อการเป็นทัศนะสัจนิยม เพราะแม้ค่าความจริงจะอิสระจากการรู้ แต่การรับว่าความหมายคือการใช้ภาษาที่เห็นว่าสภาวะการณ์ที่เป็นตัวกำหนดความหมายต้องเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้จากสถานการณ์ที่เราจะสามารถใช้ประโยคเท่านั้น ดังนั้น ถึงแม้เราสามารถแสดงการเข้าใจเงื่อนไขความจริงได้จากเรื่องปรากฏการณ์วิทยาของความเข้าใจ แต่เราไม่สามารถกล่าวได้ว่าสภาวะการณ์ที่เป็นตัวกำหนดความหมายเป็นสิ่งที่อิสระ กล่าวคือ การรับแนวคิดเรื่องความหมายคือการใช้ภาษาของทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริง เราไม่สามารถหักทักไปได้ว่ามีบางสิ่งที่อิสระเป็นตัวกำหนดความหมายอย่างเรื่องของสิ่งที่ถูกเข้าใจในทัศนะของเฟรเก้ อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าเห็นว่าการทำตามกฎตามทัศนะของแมคดวอลล์สามารถเข้าใจว่ากฎในที่นี้มีลักษณะเหมือนทฤษฎีความจริงของเดวิดสันที่ดูเหมือนว่าเงื่อนไขความจริงขึ้นอยู่กับผู้ใช้ภาษาแต่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้ใช้ภาษาคนใดคนหนึ่ง คือความหมายอาจเกิดจากการใช้ภาษาของเรา แต่เมื่อเกิดการใช้อย่างเป็นกิจวัตรของผู้ใช้ภาษาโดยรวมได้ก่อให้เกิดกฎที่อยู่นอกเหนือไปจากการกำหนดของผู้ใช้ภาษา ทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริงที่รับแนวคิดเรื่องความหมายคือการใช้ภาษาจึงสามารถมีนัยถึงความเป็นจริงที่อิสระจากการที่กฎการใช้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้ใดผู้หนึ่ง ข้าพเจ้าจะสนับสนุนความคิดที่กล่าวมาด้วยการแสดงให้เห็นได้ว่าเงื่อนไขความจริงของประโยคที่ตัดสินค่าไม่ได้นั้นเป็นอิสระ ดังนี้

(1) ดาร์ราห์ เบิร์น (Darragh Byrne) เห็นว่าถ้าเราพิจารณาหลักการรวมค่า การเรียกร้องให้แสดงถึงเงื่อนไขความจริงที่อิสระต้องมาจากสมมุติฐานที่ว่า ถ้าเราสามารถตรวจสอบสิ่งที่ถูกบ่งถึงขององค์ประกอบของประโยค เราต้องสามารถตรวจสอบสถานการณ์ที่เป็นเงื่อนไขความจริง⁵⁰ กล่าวคือ ถ้าการเข้าใจประโยค 'Fb' มาจากการสามารถตรวจสอบสิ่งที่ถูกบ่งถึงของ 'F' และ 'b' ซึ่งหมายถึงการแสดงให้เห็นได้ว่าอะไรคือสิ่ง

⁴⁸ Ibid. 253

⁴⁹ C. Wright, "Introduction," In *Realism, Meaning & Truth*, (Oxford, UK.: Blackwell, 1993), 19.

⁵⁰ Darragh Byrne, "Compositionality and the manifestation challenge." *Synthese* 144, no. 1 (2005): 121-123

ที่เป็นจริงกับ 'F' และแสดงให้เห็นได้ว่าอะไรคือสิ่งที่ 'b' บ่งถึง การเข้าใจเงื่อนไขความจริงของ 'Fb' ต้องไม่เกินขอบเขตของการสามารถตรวจสอบได้ ดังนั้นจึงเกิดคำถามว่าสัจนิยมทางอรรถศาสตร์มีเหตุผลอะไรในการกล่าวว่าเงื่อนไขความจริงเป็นอิสระหรือเกินความสามารถในการตรวจสอบ อย่างไรก็ตาม เบิร์นชี้ว่าการมีความสามารถตรวจสอบองค์ประกอบของประโยคไม่ได้มีนัยว่าเราต้องสามารถตรวจสอบเงื่อนไขความจริงของประโยค เพราะเป็นไปได้ที่ผู้ใช้ภาษาสามารถตรวจสอบองค์ประกอบ 'F' และ 'b' และผู้ใช้ภาษาสามารถเข้าใจได้ว่ามันเป็นอย่างไร ถ้า b คือ F แต่ผู้ใช้ภาษาไม่สามารถบอกได้ว่า b คือ F นั้นเป็นจริงหรือไม่ กล่าวคือ เบิร์นเห็นว่าเมื่อพิจารณาการรวมคำ เราไม่มีเหตุผลเลยว่าทำไมการสามารถตรวจสอบองค์ประกอบนำไปสู่การมีความสามารถในการตรวจสอบเงื่อนไขความจริงของประโยค เมื่อเป็นดังนี้ การเรียกร้องให้แสดงเงื่อนไขความจริงที่อิสระก็เป็นสิ่งที่ไร้เหตุผล เพราะเป็นการเรียกร้องที่อยู่บนสมมุติฐานที่ไม่ได้อธิบายว่าเรามีเหตุผลอะไรในการเห็นว่าเราต้องสามารถตรวจสอบเงื่อนไขความจริงจากการมีความสามารถในการตรวจสอบองค์ประกอบของประโยค

จากการพิจารณาหลักการรวมคำ ถ้าเราอธิบายการเข้าใจประโยคโดยปราศจากสมมุติฐานแบบปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ และรับว่าความสามารถในการตรวจสอบเงื่อนไขความจริงของประโยคไม่ได้เป็นสิ่งที่ตามมาจากความสามารถในการตรวจสอบองค์ประกอบของประโยค เราจะสามารถอธิบายความเป็นไปได้ของเงื่อนไขความจริงที่อิสระ โดยกรณี เช่น เราสามารถตรวจสอบ 'F' และตรวจสอบ 'b' และรู้ว่าสภาวะการณ์แบบใดที่ทำให้ 'Fb' เป็นจริง นั่นคือ ความเป็นไปได้ที่ 'Fb' เป็นสิ่งที่เกินความสามารถในการตรวจสอบ⁵¹ กล่าวคือ ความเป็นไปได้ที่นี้มาจากการที่เราตรวจสอบได้ว่า 'b' บ่งถึงอะไร โดยที่เราสามารถตรวจสอบสิ่งที่ถูกบ่งถึงได้แค่ในบางสถานการณ์ และเราตรวจสอบได้ว่า 'F' ทำให้สิ่งใดมีค่าเป็นจริง โดยที่เราสามารถตรวจสอบสิ่งที่เป็นจริงกับ 'F' ได้แค่ในบางสถานการณ์ เช่น สมมุติว่า มีชาวดาวอังคารชื่อ 'สมศรี' แวะผ่านมาในโลกในช่วงเวลาสั้น ๆ ก่อนที่จะกลับบ้านเกิดของตน ชาวโลกที่ได้พบปะกับสมศรี ก็มีความสามารถที่จะแสดงให้เห็นได้ว่าตนใดคือสมศรีชาวดาวอังคาร และแม้สมศรีกลับไปบ้านเกิดไปแล้ว ชาวโลกที่รู้จักสมศรีชาวดาวอังคารก็ยังคงเข้าใจและมีความสามารถที่จะบอกได้ว่าผู้ใดคือสมศรี แต่ถ้าชาวโลกที่รู้จักสมศรีไม่เคยถามเพศของสมศรี ชาวโลกที่รู้จักสมศรีสามารถเข้าใจได้ว่าเงื่อนไขความจริงของประโยค 'สมศรีเป็นผู้ชาย' เกินความสามารถในการตรวจสอบหรือเป็นอิสระ เพราะจากการพิจารณาหลักรวมคำ การมีความสามารถในการตรวจสอบ 'สมศรี' กับ 'เป็นผู้ชาย' ไม่ได้นำไปสู่การมีความสามารถในการตรวจสอบเงื่อนไขความจริงของ 'สมศรีเป็นผู้ชาย' สภาวะการณ์ที่ทำให้ 'สมศรีเป็นผู้ชาย' เป็นจริงจึงเป็นสภาวะการณ์ที่เป็นอิสระจากการตรวจสอบ

⁵¹ Darragh Byrne, "Compositionality and the manifestation challenge," *Synthese* 144, no. 1 (2005): 126

(2) พอล บรอดเบนท์ (Paul Broadbent) เห็นว่าถ้าเราเชื่อมแนวคิดว่าแสดงให้เห็นได้ของเงื่อนไขความจริงแบบแมคดิวเวลล์เข้ากับแนวคิดเรื่องความสามารถที่จะผิดได้ของความรู้ (fallibility) ก็จะทำให้เข้าใจได้ว่าเงื่อนไขความจริงเป็นสิ่งที่อิสระ⁵² แนวคิดดังกล่าวมาจากการที่แมคดิวเวลล์⁵³ เห็นว่ารูปแบบทางญาณวิทยาของปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ ที่เห็นว่าการรู้คือการต้องสามารถตรวจสอบได้นั้นมีบางอย่างไม่สมเหตุสมผล กล่าวคือ ตามทัศนะของไรท์ การที่เรามีข้อสรุปเช่นว่า ‘มียาสูบเหลือแก้วมันในช่อง’ ต้องมาจากการที่เรามีกระบวนการตรวจสอบ เช่น การมองและนับ ที่นำไปสู่การมีชุดของเหตุอันควรให้เชื่อในข้อสรุป เช่น ‘เราไม่ได้มองข้ามอะไรไป’ ‘เราไม่ได้นับผิด’ หรือ ‘เราไม่ได้เห็นภาพหลอน’ ความรู้ในทัศนะของไรท์จึงขึ้นตรงกับกระบวนการตรวจสอบในลักษณะที่ว่า ถ้าข้อสรุปของเราผิด มันต้องเป็นเพราะว่าเหตุอันควรให้เชื่อของเราไม่ถูกต้อง เช่น ‘เราไม่ได้เห็นภาพหลอน’ ผิด เพราะจริง ๆ แล้วเรากำลังเมายา เป็นต้น⁵⁴ แมคดิวเวลล์เห็นว่าการมีความรู้ตามทัศนะข้างต้นนั้นไม่ถูกต้อง เพราะเมื่อพิจารณาประโยค เช่น ‘นั่นคือมะเขือเทศ’ กระบวนการตรวจสอบที่เราสามารถกระทำ อาจได้แก่การมองไปที่มะเขือเทศที่นำไปสู่การมีเหตุอันควรให้เชื่อ เช่น ‘เราเห็นได้อย่างชัดเจนว่านั่นคือมะเขือเทศ’ ตามทัศนะของไรท์ เหตุอันควรให้เชื่อของเราอาจผิดเพียงเพราะ สิ่งที่เราเห็นไม่ใช่มะเขือเทศจริง ๆ แต่เป็นมะเขือเทศจำลอง แมคดิวเวลล์เห็นว่า การมีทัศนะเช่นนี้เท่ากับว่าการตรวจสอบด้วยวิธีปกติ (ordinary procedure) เช่น การมองเห็น เป็นกระบวนการที่ไม่พอเพียงแก่การได้ความรู้ ซึ่งค่อนข้างผิดกับการมีความรู้ตามสามัญสำนึกของคนทั่วไป กล่าวคือ ถ้าทัศนะของไรท์ถูกต้อง ต่อไปนี้ ถ้ามีคนถามเราว่า สิ่งที่เราเห็นตรงหน้าคืออะไร เราคงไม่สามารถตอบได้จนกว่าได้ตรวจสอบโดยละเอียดเกี่ยวกับสิ่งนั้น เช่น เราอาจต้องใช้เครื่องมือฉายแสงเพื่อตรวจดูว่ามนุษย์ที่อยู่ตรงหน้าเราใช่มนุษย์จริง ๆ หรือเป็นเพียงหุ่นยนต์ปลอมตัวมา การมีความรู้ในทัศนะของไรท์แทบจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลย นอกจากเราจะตรวจสอบทุก ๆ อย่างโดยละเอียดจนเกินความเป็นปกติวิสัย⁵⁵

จากที่กล่าวมา แมคดิวเวลล์เห็นว่าปัญหาในทัศนะของไรท์ มาจากการมองข้ามเรื่องของการที่สิ่งต่าง ๆ ในโลกธรรมชาติอาจมีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะบางอย่างที่เกินความสามารถในการรับรู้⁵⁶ อย่างเช่น ใน

⁵² Paul Broadbent, *McDowell's realism: a thesis submitted for the degree of Doctor of Philosophy at the University of Otago* (Dunedin, New Zealand, 2013), 43-46.

⁵³ John Henry McDowell, “Mathematical platonism and Dummettian anti-realism,” In *Meaning, knowledge, and reality*, (Harvard University Press, 1998), 359-361.

⁵⁴ C. Wright, “Strict Finitism,” in *Realism, Meaning & Truth*, (Oxford, UK.: Blackwell, 1993), 119.

⁵⁵ John Henry McDowell, “Mathematical platonism and Dummettian anti-realism” In *Meaning, knowledge, and reality*, (Harvard University Press, 1998), 360.

⁵⁶ John Henry McDowell, “Mathematical platonism and Dummettian anti-realism” In *Meaning, knowledge, and reality*, (Harvard University Press, 1998), 362.

ตัวอย่างเรื่องของมะเขือเทศปลอมที่เราไม่สามารถรู้ถึงคุณสมบัติที่แท้จริงของมะเขือเทศได้ด้วยเพียงการสังเกต ดังนั้น เราควรต้องยอมรับว่า ในกระบวนการตรวจสอบที่ดีพอสามารถให้ความรู้แก่เราได้ คือเราสามารถมั่นใจได้ว่าสิ่งที่เราเห็นคือมะเขือเทศจริง แต่ก็ต้องยอมรับเช่นกันว่า ความรู้เป็นสิ่งที่ผิดพลาดได้ เพราะมะเขือเทศนั้นอาจเป็นเพียงของเลียนแบบที่มีความสมจริงมาก ในทัศนะของแมคดาวล์ ความผิดพลาดของความรู้ไม่ได้เกิดจากกระบวนการตรวจสอบของเราไม่ดีแต่เป็นที่ธรรมชาติของโลกที่อาจก่อให้เกิดการรับรู้ที่ผิดพลาด ดังนั้น แนวคิดของแมคดาวล์เรื่องความสามารถที่จะผิดของความรู้ได้ช่วยอธิบายถึงเหตุผลว่าทำไมเงื่อนไขความจริงสามารถเป็นสิ่งที่อิสระ นั่นคือ ถ้าความรู้เป็นสิ่งที่สามารถผิดได้ แม้ว่าเราจะมั่นใจกับความรู้ที่มีมากแค่ไหน เราก็ไม่สามารถบอกได้ว่า ประโยค เช่น ‘นั่นคือมะเขือเทศ’ เป็นประโยคที่เป็นจริงอย่างปฏิเสธไม่ได้ คือแม้จะมีโอกาสเพียงเล็กน้อยแต่ก็เป็นได้เสมอว่ามะเขือเทศที่เราเห็นเป็นมะเขือเทศปลอม ซึ่งโอกาสที่จะผิดพลาดได้นี้ทำให้เราคิดถึงความเป็นไปได้ของสิ่งที่เกินความสามารถในการเข้าถึง และการรู้ว่ามีความเป็นไปได้ของสิ่งที่เกินความสามารถในการเข้าถึง และทำให้เรารู้ว่ามีโอกาสที่เงื่อนไขความจริงที่เรารู้ เมื่อเราเข้าใจประโยคนั้นคือสภาวะการณ์ที่ดำรงอยู่อย่างอิสระ

5.สรุป

ถ้าปัญหาที่วิทยานิพนธ์ต้องการศึกษาและหาคำตอบได้แก่ ปัญหาที่ว่าข้อโต้แย้งเรื่องการแสดงให้เห็นได้ของปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์เพียงพอต่อการล้มทศนิยมทางอรรถศาสตร์หรือไม่ ข้าพเจ้าเห็นว่าเราสามารถตอบได้ว่าไม่เพียงพอ เพราะข้ออ้างที่สำคัญของข้อโต้แย้งเรื่องการแสดงให้เห็นได้ในการแสดงถึงความล้มเหลวของสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ ซึ่งได้แก่เรื่องการแสดงให้เห็นได้ของความหมายนั้นอ้างว่าทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริงไม่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความหมายคือการใช้ เพราะในกรณีประโยคที่ตัดสินค่าไม่ได้ ทฤษฎีความหมายไม่สามารถแสดงความหมายออกมาให้เห็นได้ด้วยการใช้อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าได้แสดงให้เห็นแล้วว่าความล้มเหลวของทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริงจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเรารับมโนทัศน์การแสดงให้เห็นได้แบบปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ ซึ่งสัจนิยมทางอรรถศาสตร์สามารถตอบข้อโต้แย้งดังกล่าวด้วยการแสดงให้เห็นว่ามโนทัศน์การแสดงให้เห็นได้แบบปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์มีข้อบกพร่องที่เกิดจากการมองข้ามเรื่องปรากฏการณ์วิทยาของความเข้าใจ และเราควรรับมโนทัศน์การแสดงให้เห็นได้แบบสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ที่ไม่ได้นำไปสู่ความล้มเหลวของทฤษฎีความหมายแบบเงื่อนไขความจริง ทั้งนี้ ปฏิสัจนิยมทางอรรถศาสตร์อาจมีข้อแย้งต่อมโนทัศน์การแสดงให้เห็นได้แบบสัจนิยมทางอรรถศาสตร์ว่ายังคงเป็นการอธิบายแบบเป็นวงกลมหรือไม่ แต่เราได้เห็นแล้วว่าสัจนิยมทางอรรถศาสตร์สามารถตอบข้อโต้แย้งดังกล่าวด้วยการอธิบายว่ามโนทัศน์การแสดงให้เห็นได้ของสัจนิยมทางอรรถศาสตร์มีทางออกหรือมีจุดเริ่มต้นจากการเรียนรู้ทางการปฏิบัติ เพียงแต่เมื่อเรามีความคุ้นเคยในภาษาที่เราใช้อย่างเป็นกิจวัตรทำให้เราสามารถรู้เนื้อหาของประโยคได้ทันที ส่วนข้อเรียกร้องต่อสัจนิยม

ทางอรรถศาสตร์ให้แสดงถึงเหตุผลเพิ่มเติมได้ว่าทำไมเงื่อนไขความจริงถึงเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่อย่างอิสระ เราสามารถตอบได้ด้วยการแย้งว่าข้อเรียกร้องดังกล่าวไร้เหตุผล เพราะเราสามารถให้เหตุผลสนับสนุนเพิ่มเติมจากเรื่องธรรมชาติของกฎที่เกินการควบคุมของผู้ใช้ภาษา หรือการที่กฎเป็นตัวกำหนดเงื่อนไขความจริงของประโยค เงื่อนไขความจริงจึงเป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับกฎที่อิสระ อีกทั้ง เราสามารถแสดงเหตุผลเพิ่มเติมได้ว่าทำไมเงื่อนไขความจริงจึงเป็นสิ่งที่อิสระโดยใช้เรื่องของหลักการรวมค่าและความสามารถที่จะผิดได้ของความรู้ในท้ายที่สุดข้อโต้แย้งเรื่องการแสดงให้เห็นได้จึงไม่มีผลกระทบใด ๆ กับทัศนะสันนิยมนทางอรรถศาสตร์

บรรณานุกรม

- Auxier, Randall E., and Lewis Edwin Hahn. *The Philosophy of Michael Dummett.*, 2007.
- Broadbent, Paul. *McDowell's Realism. A thesis submitted for the degree of Doctor of Philosophy at the University of Otago, Dunedin, New Zealand.* 2013.
- Byrne, Darragh. "Compositionality and the manifestation challenge." *Synthese*, 144, no. 1 (2005): 101-136.
- Dummett, Michael A. E. "What do I Know when I Know a Language." In *The Seas of Language*. 101-136. Oxford: Clarendon Press, 1993.
- Dummett, Michael A. E. "What is a Theory of Meaning? (I)." In *The Seas of Language*. 1-33. Oxford: Clarendon Press, 1993.
- Dummett, Michael A. E. "What is a Theory of Meaning? (II)." In *The Seas of Language*. 33-93. Oxford: Clarendon Press, 1993.
- Dummett, Michael A. E. "Realism and Anti-Realism." In *The Seas of Language*. 462-478. Oxford: Clarendon Press, 1993.
- Dummett, Michael A. E. "Realism." In *The Seas of Language*. 230-276. Oxford: Clarendon Press, 1993.
- Dummett, Michael A. E. *Thought and Reality*. Oxford: University Press, 2006.
- Dummett, Michael A. E. "Realism." In *Truth and Other Enigmas*, 145-165. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978.
- Dummett, Michael A. E. "The Philosophical Basis of Intuitionistic Logic." In *Truth and Other Enigmas*. 215- 247. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978.
- Dummett, Michael A. E. "The Reality of the Past." In *Truth and Other Enigmas*. 358-374. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978.

- Dummett, Michael A. E. *Elements of Intuitionism*. Oxford: Clarendon Press, 1977.
- Dummett, Michael A. E. *Truth and Other Enigmas*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978.
- Dummett, Michael. *Frege: Philosophy of Language*. Harvard University Press, 1981.
- Frege, Gottlob. "Letter to Jourdain." *Philosophical and Mathematical Correspondence* (1980): 78-80.
- Frege, Gottlob. "Sense and Reference." *The Philosophical Review* 57, no. 3 (1948): 209-230.
- Frege, Gottlob. "Function and Object." In *Translations from the Philosophical Writings of Gottlob Frege*. Edited by Peter Geach and Max Black. 1952.
- Frege, Gottlob. "On Concept and Object". In *Translations from the Philosophical Writings of Gottlob Frege*. Edited by Peter Geach and Max Black., 1952.
- Kripke, Saul A. *Wittgenstein on Rules and Private Language: An Elementary Exposition*. Harvard University Press, 1982.
- McDowell, John Henry. In Defence of Modesty. In *Meaning, Knowledge, and Reality*. 87-107. Harvard University Press, 1998.
- McDowell, John Henry. Anti-Realism and the Epistemology of Understanding. In *Meaning, Knowledge, and Reality*. 314-343. Harvard University Press, 1998.
- McDowell, John Henry. Mathematical Platonism and Dummettian Anti-Realism. In *Meaning, Knowledge, and Reality*. 344-364. Harvard University Press, 1998.
- McDowell, John. "Wittgenstein on Following a Rule." *Synthese* 58, no. 3 (1984): 325-363.
- Miller, Alexander. "The Significance of Semantic Realism." *Synthese* 136, no. 2 (2003): 191-217.
- Miller, Alexander. "What is the Manifestation Argument?." *Pacific Philosophical Quarterly* 83, no. 4 (2002): 352- 383.
- Miller, Alexander. *Philosophy of Language*. Taylor & Francis, 2007.
- Wittgenstein, Ludwig. *Philosophical Investigations*. John Wiley & Sons, 2009.
- Wright, C. "Introduction." In *Realism, Meaning & Truth*, 1-43. Oxford, UK. : Blackwell, 1993.
- Wright, C. "Misconstruals made manifest." In *Realism, Meaning & Truth*, 239-261. Oxford, UK. : Blackwell, 1993.
- Wright, C. "Strict Finitism." in *Realism, Meaning & Truth*, 107-175. Oxford, UK. : Blackwell, 1993.